

ספרייה עירונית

1. כללי

1.1 מנשר אונסקו בנושא הספריות הציבוריות, משנת 1994 (נספח א'), מהווה מסמך עקרונות לפעילות הספריות הציבוריות ברחבי העולם. המנשר רואה בספרייה הציבורית בין היתר: "כוח חיוני בשירות החינוך, התרבות והמידע" וכן, גורם חשוב "לטיפוח השלום והרווחה הרוחנית", בהיות הספרייה "מרכז המידע המקומי, והיא פותחת בפני קוראיה אפשרות גישה נוחה לסוגים שונים של ידע ומידע ... על בסיס של שוויון - גישה לכול".

למעלה מ- 200 ספריות בארץ מוגדרות כספריות ציבוריות, ביניהן גם ספריות קטנות מאוד. הספרייה העירונית בכפר סבא פתחה את שעריה בשנת 1973 ועל פי נתוני המחלקה לספריות במשרד החינוך, התרבות והספורט, הוכרה כספרייה ציבורית בשנת 1976 (ילקוט פרסומים 2213, י"ד ניסן תשל"ו 14.04.1976). כספרייה ציבורית, חלים עליה הכללים שנקבעו בחוק הספריות הציבוריות תשל"ה- 1975 עם התיקונים שהוחלו עליו, תקנות שר החינוך, התרבות והספורט, הממונה על ביצוע חוק הספריות הציבוריות, המפורסמות מעת לעת, חוזרי מנכ"ל משרד החינוך, התרבות והספורט, הנחיות שניתנות מפעם לפעם על ידי ראש העיר ו/או מנכ"ל העירייה וכן, פסקי דין בעניינים הקשורים לספריות ציבוריות הניתנים מפעם לפעם. בנוסף, לספרייה העירונית תקנון (נספח ב') ובו נקבע, בסעיף 1, הקו המנחה לפעילותה- "הספרייה פתוחה ל כל ל".

כאמור, הספריות הציבוריות בישראל פועלות על פי חוק הספריות הציבוריות תשל"ה- 1975 עם תיקוניו, והתקנות הנלוות לו. הפעלתו המלאה של חוק זה מתאפשרת לאחר התקנת תקנות על ידי השר הממונה ואישורן כחוק. לחוק הספריות הציבוריות הותקנו 8 תקנות, שנים ספורות לאחר אישורו. התקנות הללו אושרו על ידי השר הממונה כאשר 2 מתוכן, העוסקות במלאי ספרים ובכוח אדם, לא קיבלו את כל האישורים הנדרשים ולפיכך הן מהוות המלצה כבדת משקל מבחינה מקצועית וציבורית, אך אינן בעלות תוקף משפטי מחייב. בשנת 2002

הפנתה המועצה לספריות ציבוריות לשר הממונה על פי סעיף 8 ב' לחוק, הצעות לתיקון תקנות לספריות הציבוריות אשר אושרו בישיבות המועצה. ארבע תקנות אלה באו לעדכן את התקנות בנושאי שרותי הספרייה הציבורית, משאבי אנוש וכישוריהם המקצועיים ומלאי המשאבים לאור התיישנות התקנות שנקבעו מייד לאחר פרסום החוק בשנת 1975. הליך אישור התקנות ופרסומן לא הסתיים עקב משבר פוליטי, שהביא לסיום כהונתו של השר הממונה (החוק והתקנות אלו שאושרו ואלו שלא אושרו ראה נספח ג').

1.2 הספרייה העירונית של כפר סבא, מחולקת לשני אגפים השוכנים בקירבה זה לזה בלב העיר. הספרייה המרכזית שוכנת בבית יד לבנים/היכל התרבות וכוללת ספריית עיון, ספריית מוסיקה וספריית השאלה למבוגרים ולנוער. בבית שושנה ספיר הסמוך, בו שוכן הקונסרבטוריון העירוני והמוזיאון הארכיאולוגי, נמצאת ספריית הילדים ובה ספריית השאלה לילדים, ספריית עיון לילדים ומשחקייה לגיל הרך. ספריית המבוגרים והנוער וספריית הילדים מקבלות שרותי אחזקה מחברת ספיר, האחראית לאחזקת המבנים בהם הן שוכנות, אך הוצאות התחזוקה ועובדי התחזוקה מתוקצבים במסגרת השתתפות העירייה בתקציבי חברת ספיר. הספרייה העירונית כפופה מנהלית לאגף התרבות ומנהל הספרייה העירונית כפוף ישירות למנהל אגף התרבות.

1.3 הביקורת בדקה היבטים של ניהול ותפעול הספרייה העירונית בשנים 2003-2004. לשם כך קיימה הביקורת פגישות עם מנהל הספרייה העירונית, מנהל אגף התרבות וגזבר העירייה, ערכה סיורים בספריית המבוגרים ובספריית הילדים, בדקה מסמכים שונים וקיבלה מידע נוסף ממנהל הספרייה וגורמים אחרים בספרייה ובעירייה.

בעת עריכת הביקורת היו בעיצומם שינויים ארגוניים בעירייה. במסגרת זו הוחל בביצוע שינויים גם באגף התרבות. מנהל אגף התרבות מסר לביקורת, כי בכוונתו להקים מחלקת ספריות באגף, שתרכז תחת אחריותה את כלל הספריות שהופעלו בעיר על ידי מחלקת הנוער בבתי נוער ועל ידי אגף התרבות בבתי התרבות, יחד עם הספרייה העירונית על שני אגפיה. עוד מסר מנהל אגף התרבות לביקורת, כי במסגרת הארגון מחדש, תפעל יחידת כספים מרכזית אחת של אגף התרבות במתכונתו החדשה, כך שכל תקציבי המחלקות ובכללן מחלקת הספריות ינוהלו דרכה. השינויים הרלבנטיים המתוכננים יחד עם אלה שבוצעו יצוינו בדוח להלן במקומות המתאימים.

2. קוראים

2.1 על פי נתונים שקיבלה הביקורת ממנהל הספרייה, מספר הקוראים הרשומים בספרייה העירונית (מבוגרים וילדים) נכון לחודש אפריל 2004 עמד על 9,125 קוראים, מתוכם 5,250 קוראים פעילים (כ - 58%) ו- 3,875 קוראים בהפסקה על פי החלוקה הבאה:

5,134 קוראים רשומים בספריית המבוגרים והנוער כלהלן:
 - 2,882 קוראים פעילים, מתוכם 292 תלמידים, 938 גמלאים (בני 65 ומעלה), 194 "אחרים": עולים חדשים, עובדי ספרייה, גמלאי הספרייה ועובדי הבית.

- 2,252 קוראים בהפסקה.

כ-45% מן הקוראים בספריית המבוגרים והנוער הינם קוראים בהפסקה.
 בשנת 2003 התבצעו בספריית המבוגרים והנוער 59,455 השאלות ספרים.

3,991 קוראים רשומים בספריית הילדים כלהלן:

- 2,368 קוראים פעילים.

- 1,623 קוראים בהפסקה.

כ-40% מן הקוראים הרשומים בספריית הילדים הינם קוראים בהפסקה.
 בשנת 2003 התבצעו בספריית הילדים 34,749 השאלות ספרים.

במהלך ביצוע הביקורת, בחודש אפריל 2004 נמצאו אצל הקוראים 12,560 ספרים בהשאלה על פי החלוקה הבאה:

- ספריית המבוגרים והנוער 6,690 ספרים מושאלים.

- ספריית הילדים 5,870 ספרים מושאלים.

הביקורת מציינת כי בסקירת פעילות אגף התרבות משנת תשנ"ו 1995-1996 דיווח מנהל הספרייה על יותר מ-14,000 קוראים פעילים. נתונים אלה מצביעים על שוני מהותי ביחס למספר הקוראים כפי שרשום לעיל. נעל אי בהירות בנתונים מספריים אחרים שקיבלה הביקורת ראו עוד להלן.)

2.2 לדברי מנהל הספרייה מתאפשרת בפועל העברת קוראים למעמד של "קורא בהפסקה" לאורך שנתיים רצופות, וכך נמסר גם בכתב לקוראים (נספח ד' 1). הנוהל הרשמי קבע תקופת הפסקה של שנה בלבד לדברי מנהל הספרייה.

גריעת קוראים מן הרישומים נעשית על פי נוהל כתוב (נספח ד' 2).
 בעניין גריעת קוראים ראש העירייה אישר במכתב מיום 25.6.1986 כלהלן: "מי
 שהודיע על הפסקה ולא חידש השאלת ספרים בתוך שנה, יראה כמי שיצא מהספרייה."
 (נספח ד' 3)

**הביקורת מצאה כי קוראים רבים עוזבים את הספרייה בפועל מבלי להסדיר את
 יציאתם. לקוראים רבים נשאר חוב כספי וכמו כן, אינם מחזירים את הספרים
 האחרונים ששאלו.**

להלן תגובתו של מנהל הספרייה לממצא זה: "וודאי כי כל קורא המחזיק
 בספר מצל המוקצה לו מקבל תזכורת. קורא שאינו מציג מקבל תזכורת
 נוספת וקורא שאינו מציג בפועל מקבל תזכורת מצו"ד הצוריה. מצטרף לכך
 אין בצטט אפשרות לפצול. יחד עם זאת אנו צועים מאמץ מתמשך וקפוא
 לשפר מצב היציאה המסודרת."

במהלך הביקורת, בחודש אפריל 2004 נמצאו 3,289 ספרים שמועד החזרתם היה
 עד 01/08/2003 שטרם הוחזרו ולדברי מנהל הספרייה לביקורת, הסיכוי שיוחזרו
 קטן.

הביקורת רואה בחומרה ממצא זה, המצביע על כשל במעקב אחר ספרים
 מושאלים ובאכיפת החזרתם מהקוראים ובגביית החובות מהעוזבים.

3. שעות הפעילות בספרייה

בתקנות הספריות הציבוריות (שעות פתיחה) תשל"ט-1978, 1 (א) (1), נקבע כי מספר
 שעות הפתיחה של ספרייה ציבורית בעיר שמספר תושביה בין 50,001-150,000 יהיה: 50
 שעות בשבוע בספרייה למבוגרים ולבני נוער ו-25 שעות בשבוע בספריית ילדים.
 מנהל הספרייה מסר לביקורת כי שעות הפתיחה של ספריית המבוגרים בימים א'-ה':
 9:00-12:00; 15:00-20:00 ובימי ו' 9:00-12:00, כלומר סה"כ 43 שעות פתיחה בשבוע,
 בעוד ששעות הפתיחה המינימאליות המתחייבות מן התקנות הן 50 שעות פתיחה
 שבועיות.

שעות הפתיחה של ספריית הילדים בימים א'-ה': 9:00-15:00 ובימי ו': 9:00-11:00,
 כלומר סה"כ 22 שעות פתיחה בשבוע, בעוד ששעות הפתיחה המינימאליות המתחייבות
 מן התקנות הן 25 שעות פתיחה שבועיות.

שעות הפתיחה של ספריית המבוגרים והנוער ושל ספריית הילדים אינן עומדות בדרישות התקנות לעיר שמספר תושביה כמספרם בכפר סבא כפי שפורט לעיל. הביקורת ממליצה כי שעות הפתיחה בפועל יותאמו למתחייב מן הקבוע בתקנות. עוד נקבע בתקנות שפורטו לעיל שסניף של ספרייה ציבורית, המשרת לפחות 1,000 תושבים, יהיה פתוח לפחות 15 שעות בשבוע וסניף המשרת פחות מ-1,000 תושבים ייפתח 4-8 שעות בשבוע.

הביקורת קוראת להקפיד ולפעול על פי הקבוע בתקנות לגבי שעות פתיחת הספריות בבתי הנוער והתרבות (ראה להלן סעיף 14), ובפרט עם הכפפתן המתוכננת לספרייה העירונית המרכזית.

להלן תגובתו של מנהל אגף התרבות לממצא זה: "באת הקמת מחלקת הספריות בארץ לתרבות נוצר וספורט, יקבצו נהלים חדשים בנושא לתפוצה הספריות, ואין האחריות על עבודתן".

4. הספרים בספרייה

4.1 על פי תקנות הספריות הציבוריות (מלאי ספרים) תשל"ט – 1978 (ראה סעיף 1

לעיל ונספח ג'), מספר הספרים המינימאלי ברשותה של "יחידה מנהלית"

המוגדרת כ: "כל ספרייה עצמאית או קבוצה של ספריות שיש להן מנהל ומינהל אחד"

ביישוב שמספר תושביו 50,001 – 150,000 יהיה שני ספרים לנפש. על פי נתוני

משרד הפנים, בכפר סבא התגוררו, בשנת 2004 כ- 86,300 תושבים, ולפיכך על

הספרייה הציבורית בכפר סבא להחזיק לפחות $2 \times 86,300$ ספרים, כלומר

172,600 כותרים.

הביקורת מציינת כי על פי התקנה בדבר מלאי משאבים שהוכנה בשנת 2002

גודלו של אוסף מינימאלי (בכל השפות ובכל המדיה) ביישוב שמספר תושביו כשל

כפר סבא יהיה 3 פריטים לתושב כלומר 258,915 פריטים.

מבדיקת הביקורת עולה כי בעת עריכתה היו 217,004 כותרים בסך הכל

בספרייה העירונית, מתוכם 151,500 כותרים בספריית המבוגרים והנוער

ו - 65,504 כותרים בספריית הילדים (ובחדר המוסיקה עוד 4,097 פריטים, פרוט

להלן).

לפיכך, כמות הפריטים בהם מחזיקה הספרייה העירונית אינה נמוכה בהרבה

מן המתבקש.

4.2 מספר הספרים שנקלטו בספרייה מפתיחתה בשנת 1973 ועד מועד עריכת

הביקורת, לפי הרישום הידני בספרייה העירונית, כפי שנמסר לביקורת על ידי

מנהל הספרייה, מסתכם ב - 237,591 ספרים ; מנהל הספרייה מסר לביקורת במהלך איסוף הנתונים על ידה גם את המספר - 235,000 ספרים. **הביקורת לא קיבלה הסבר מניח את הדעת לשוני בנתונים אלה כפי שיפורט בסעיף 5 - נהלי רכש וספירת מלאי, להלן.**

מן המלאי נגרעו 4,692 ספרים. גריעת ספר ממלאי הספרים בספרייה נעשית על פי נוהל כתוב (נספח ד' 4).

עוד הוסיף מנהל הספרייה כי לבד מאוסף הספרים העברי הכולל 117,057 ספרים בספריית המבוגרים והנוער ו - 38,625 ספרים בספריית הילדים קיימים ספרים בשפות זרות על פי החלוקה הבאה :

<u>ספריית הילדים</u>	<u>ספריית המבוגרים והנוער</u>
- 8,638 ספרים בשפה האנגלית	- 10,031 ספרים בשפה האנגלית
- 546 ספרים בשפה הצרפתית	- 844 ספרים בשפה הצרפתית
- 279 ספרים בשפה הרוסית	- 3,849 ספרים בשפה הרוסית
- 350 ספרים בשפות שונות אחרות	- 137 ספרים לא זוהו בתוכנת המחשב

מהפירוט לעיל, בדבר כמות וחלוקת הספרים שקיבלה הביקורת ממנהל הספרייה עולה כי סך כל הספרים המצויים בספריית עומד על כ- 180,300 ספרים. גם נתון זה אינו תואם לנתונים אחרים שקיבלה הביקורת ממנהל הספרייה.

עקב השוני בנתונים הן בעניין מספר הקוראים והן בעניין מספר הספרים, לא הצליחה הביקורת לעמוד על מספרם המדויק של הקוראים ולא על זה של הספרים. בנוסף, לא ברור לביקורת פשר הנתון של 137 ספרים שלא זוהו בתוכנת המחשב של הספרייה ואף לא קיבלה כל הסבר לתופעות שצוינו לעיל.

הביקורת רואה בחומרה את העובדה כי קיימים אי דיוקים מהותיים ברישומי מספר הקוראים וברישומי הספרים.

לפיכך, הביקורת ממליצה כי נושא הרישומים בחתכים שונים הן של הספרים והן של הקוראים יעבור בדיקה יסודית ומעמיקה בהקדם.

הביקורת מציינת כי הנתונים הקיימים מצביעים על מבחר גדול באופן יחסי של ספרים בשפה האנגלית ובאנגלית קלה בספריית הילדים. בנוסף, נמסר לביקורת על ידי מנהל הספרייה כי נרכשו ספרים רבים לפעוטות עם כיתוב מועט או ללא כיתוב כלל. הביקורת מצאה כי לספרים אלה קיים ביקוש רב. **הביקורת מברכת על כי הנהלת הספרייה ראתה**

את הנחיצות בעידוד קריאת האנגלית בקרב הילדים שכן האנגלית היא שפה חשובה ונחוצה והיא אכן השפה השנייה הנלמדת בבתי הספר. הביקורת מציינת לחיוב את ההשקעה בגיל הרך, במטרה לקדם את נושא העיון בספרים על ילדים, מוקדם ככל האפשר. לדעת הביקורת, העובדה כי קיים ביקוש רב לספרים לפעוטות מעידה על הפוטנציאל הרב הקיים בספריית הילדים וממליצה כי ייערכו פעילויות רבות לעידוד הקריאה בקרב הילדים וזאת לאור כמות הקוראים המועטה בקרב הנוער המסתכמת בכ-10% מסך כל הקוראים בספריית המבוגרים.

4.3 הביקורת בדקה את אופן הטיפול בספרים העודפים שאינם דרושים עוד לספרייה העירונית ומצאה כי מיון והוצאה של ספרים שאינם דרושים נערכים באופן שוטף. עוד מצאה הביקורת כי ספרים אלה מוצעים על ידי מנהל הספרייה למוסדות עליהם אחראית עיריית כפר סבא כגון ספריות בתי ספר, בתי נוער וכו'. מבדיקת הביקורת עולה כי ספרים שנמסרו נרשמים כ-"מושאלים" והביקורת לא קיבלה הסבר מניח את הדעת לנוהג זה.

לדברי מנהל הספרייה, סדר חלוקת הספרים העודפים נקבע בעבר בשיתוף מנכ"ל העירייה. מנהל הספרייה פונה פעמיים בשנה לערך בכתב למנהלי מוסדות אלה ומזמינם להגיע למחסן הספרייה, לאסוף את הספרים הדרושים להם. הספרים הנותרים נמסרים בתרומה למוסדות כגון בתי חולים ויתרת הספרים מושמת במספר ארגזים המונחים בפתח הספרייה והקהל הרחב מוזמן לאסוף את הספרים בהם הוא מעוניין כך שהספרים הנלקחים נרשמים מושאלים ולא נמחקים מהמלאי.

הביקורת מצאה כי מספריית הילדים נגרעו, אבדו, או הושאלו לבתי הספר 15,686 ספרים. לשאלת הביקורת, השיב מנהל הספרייה כי הספרים שנתרמים, לדבריו, לבתי הספר לאור פניותיהם הינם ספרים עודפים במצב טוב. 2,977 ספרים כאלו רשומים, ידנית, כ-"השאלות", רישום שנראה תמוה בעיני הביקורת. ברישום הממוחשב נרשמו 3,826 ספרים כהשאלות וההפרש (כ-50%), הוסבר לביקורת בכך שככל הנראה שכחו לציין לאלו בתי ספר הועברו ספרים אלו, הסבר המצביע על ליקוי נוסף ברישום. חלק מן הנתונים האחרים ביחס ל"השאלות" תמוה אף הוא.

למשל, 27 ספרים "הושאלו" ל"מרפאת שיניים" ב-17 למרץ 1986 ובאופן כללי, מרבית הספרים בסטאטוס זה מושאלים כעשר שנים ומעלה. נתונים אלה מעידים על חוסר שליטה על מלאי הספרים. הביקורת מציינת, כי מנהל הספרייה דיווח

שספריית הילדים החלה להקפיד הקפדה מלאה על הרישומים לאחרונה. יחד עם זאת הביקורת ממליצה לתקן את רישומי הספרים לאחר בירור יסודי.

4.4 הביקורת בדקה ומצאה כי בספרייה העירונית אין ספרים לכבדי ראייה בכתב ברייל. מנהל הספרייה ענה לשאלת הביקורת כי אין לספרים כאלה ביקוש וגם עלותם גבוהה מאוד. עוד הוסיף כי הספרייה המרכזית לעיוורים הממוקמת בנתניה שולחת בדואר קלטות ללא תשלום לכל בעל תעודת כבד ראייה. על אף זאת, מצויים מספר "ספרים מדברים" המוצגים באופן בולט ליד דוכן הספרניות וניתנים להשאלה.

4.5 כמות ספרי הלימוד בשתי ספריות העיון מועטה. מנהל הספרייה ענה לשאלת הביקורת בעניין זה, כי רכישת ספרי לימוד, הנמצאים ממילא בספריות בתי הספר ובספריות בבתי הנוער, היא בעדיפות שנייה לדעתו. עם זאת, קיים רכש מועט של ספרי לימוד המשמשים כספרי עיון לכל דבר ובמיוחד כאשר יש ביקוש לספר מסויים משתדלת הספרייה, במגבלות תקציבה להיענות. הביקורת מצאה כי לספריות העיון מגיעים תלמידים רבים כדי להסתייע בספרי יעץ הנמצאים בשתי הספריות. ספריית העיון למבוגרים מיועדת גם לסטודנטים, אך אילוצים תקציביים ומגבלות המקום מצמצמים את האוסף בעיקר לשפה העברית ובעיקר לספרים בתחום מדעי הרוח והחברה. לשם דוגמא, פרסומי האוניברסיטה הפתוחה, שנקנו בעבר ב-3 עותקים ואחר כך צומצמה הרכישה לשני עותקים ואף לעותק בודד הופסקו לחלוטין למשך שנה בשל קיצוצים בתקציב.

לדעת הביקורת יש להרחיב את מגוון הספרים המוצגים לקוראים ולהקפיד על מלאי איכותי, מגוון ורחב באופן שוטף וזאת על ידי קביעת תקציב ראוי לרכש מלאי משאבים לספרייה.

להלן תגובתו של מנהל אגף התרבות: "מסכים. פצתי להצעת תקציב רכש הספרים והיא אכן הולכה הנה בצורה מעצומת".

4.6 מנהל הספרייה מסר לביקורת כי אין בעיה חמורה של גניבות בספרייה העירונית בהשוואה לממדי התופעה בארץ. קביעתו מבוססת, לדבריו, על התרשמות והחלפת מידע עם מנהלי ספריות אחרות. אולם לדעתו דרוש שיפור בביקורת ביציאה מהספריות. לדבריו, התריע מספר פעמים על הצורך במכשיר בדיקה מגנטי בשני

אגפי הספרייה, אלא שהסתבר לו כי מחיר הצבת המכשיר יהיה גבוה מערך הספרים הנגנבים. לדעתו המכשיר דרוש בכל זאת ולו מטעמים חינוכיים. לעת עתה מסייעים המאבטחים המוצבים בכניסות למבני הספריות בבדיקה ידנית.

מביקוריה במבני הספרייה בתקופת עריכת הדוח, התרשמה הביקורת כי הבדיקה הידנית של היוצאים מהספריות על ידי המאבטחים מבוזעת באופן לקוי. ממילא, אם הוחלט להציב מאבטחים ראוי שיהיו פנויים לעסוק באבטחה. על כן ממליצה הביקורת כי תישקל רכישת ציוד מיגון מגנטי חדיש למניעת גניבות ספרים מהספרייה העירונית.

בפועל, הספרים היחידים שמוגנטו הינם ספרי העיון בספריית המבוגרים והנוער. מבדיקת הביקורת עולה כי השער המגנטי הממוקם ביציאה מספריית המבוגרים והנוער נרכש לפני שנים רבות ובספריית הילדים אין כלל שער מגנטי ביציאה. החלפת המכשיר הקיים ורכישת מכשיר נוסף לספריית הילדים נדחית עקב העלות הכספית המוערכת בכ-30,000 ₪. מנהל הספרייה מסר לביקורת, כי לפי דעתו החלפת המכשיר הקיים ורכישת מכשיר נוסף לספריית הילדים, אינם נמצאים במקום גבוה בסדר העדיפויות של הספרייה במסגרת אילוצים תקציביים. על אף זאת, מנהל הספרייה הגיש בקשה לתב"ר (תקציב בלתי רגיל) לרכישת מתקן מגנטי חדש לספריית המבוגרים והנוער, שבעקבותיו הוא יבקש לרכוש מתקן דומה גם לספריית הילדים. לאחר רכישת מתקנים אלו שוקל מנהל הספרייה למגנט גם את ספרי הסיפורת.

מנהל אגף התרבות מסר בתגובתו לממצא זה כי: *"התכנית Fin תחן הצלילות ברכישת אלקטרוניקה וציוד חינוכי"*.

4.7 הביקורת מציינת כי מנהל הספרייה העירונית, יחד עם מנהל אגף התרבות, לא ידעו לענות בוודאות לשאלת הביקורת בנושא ביטוח הספרייה העירונית על הספרים שבה. בבירור שערכה הביקורת עם סגן גזבר העירייה, הממונה על ביטוחי העירייה, נמסר לה על ידו כי הספרייה העירונית מבוטחת במסגרת תיק הביטוח הכולל של העירייה.

הביקורת רואה ליקוי באי בקיאותם של מנהל הספרייה יחד עם מנהל אגף התרבות בנושא ביטוח הספרייה ובפרט הספרים עצמם. הביקורת ממליצה כי מנהל הספרייה יחד עם מנהל אגף התרבות ידאגו, בשיתוף עם סגן גזבר העירייה הממונה על ביטוחי העירייה, להתאים פוליסת ביטוח מקיפה לספרייה העירונית

על כל אוסף הספרים ושאר הציוד שבה, לאחר הערכת שמאי. בנוסף, הביקורת ממליצה כי יוסדר נושא ביטוח מקיף לכל הספריות השייכות לאגף התרבות, אגף החינוך, מחלקת הנוער וכו'.

5. נהלי רכש וספירת מלאי

5.1 משרד החינוך, התרבות והספורט תומך בספריות הציבוריות בישראל (לפי נתוני כ-230 ספריות), באמצעות מרכז ההדרכה לספריות בישראל (מה"ד). מה"ד עורך מכרזים ארציים לרכש ספרים בהיקף של כ- 10,000,000 ₪ לשנה ובמכרז זוכים מדי שנה מספר זכיינים. מנהל הספרייה מסר לביקורת כי על פי הנחייה של משרד הפנים, העיריות אינן חייבות לערוך מכרזים בעצמן, אלא יכולות להסתמך על המכרזים שעורך מה"ד. חלקה של הספרייה העירונית של כפר סבא בתקציב הרכש הנזכר של מה"ד, היה בשנת 2003 99,200 ₪, באמצעות תלושי זיכוי לרכש אצל הזכיינים, סכום המהווה כ- 1% מסך תקציב מה"ד המוזכר לעיל, המיועד, לדברי מנהל הספרייה, לכ- 200 ספריות ציבוריות שחלקן קטנות. סכום זה מיועד לרכש כללי לספרייה, אולם מנהל הספרייה מסר לביקורת כי הוא משתמש ברוב המכרזים לרכש ספרים ורק בלית ברירה ולאור הביורוקרטיה לדבריו, הוא נעזר בתקציב זה גם לתחזוקת הספרייה.

הביקורת מציינת כי תלושי הזיכוי מתקבלים בספרייה שלוש/ארבע פעמים בשנה ומשמשים כאמור, לקנייה אצל הספקים אשר זכו במכרז. מנהל הספרייה מסר לביקורת כי ההכנסות ממשרד החינוך באמצעות מה"ד עוברות ישירות לספרייה ולפיכך משוייכות כולן לספרייה.

עוד הוסיף, כי הרכש מבוצע על ידו לאורך כל השנה, כשהוא מקפיד להשאיר רזרבה מסויימת לצורך רכש לקראת סופה של כל שנה. ביצוע רכש על פי מכרז מה"ד, לדברי מנהל הספרייה, מביא להנחה בשיעור ממוצע של כ- 30%.

5.2 לביקורת הוצג מסמך העקרונות שכתב מנהל הספרייה באשר לרכש (נספח ד' 5).

את הרכש מנחה השאיפה לגיוון ומענה לציבור רחב ככל האפשר ולא דווקא לפלח מסויים באוכלוסיה או לקהל יעד מצומצם וייחודי בצרכיו או בטעמו. צוות עובדי הספרייה מכיר את הקווים המנחים המפורטים במסמך האמור ופועל על פיהם.

מנהל הספרייה נמצא במגע רצוף עם כל העובדים ופוגש כל אחד מהם לכל

הפחות בישיבות הצוות השבועיות, אשר בהן יכול כל עובד להציע הצעות ולהעביר מידע ובקשות מן הקוראים. יחד עם זאת מצאה הביקורת כי אין הספרייה מצליחה להיענות לרבות מן הבקשות בשל מצוקה תקציבית. הספרייה מנויה על כתבי עת ועיתונים רבים. בכל שנה נבדקים מינויים אלו מחדש על ידי מנהל הספרייה, בהיבטים של ביקוש מצד קהל הקוראים ואיכות כתב העת העת/ העיתון לצד שיקולי העלות והוא מחליט אם לחדש את המנוי. מרבית המנויים נעשים לדבריו, באמצעות חברת 'און טיים', הספק שזכה במכרז מה"ד, וזאת לשנה בדרך כלל.

מרבית כתבי העת תומכים בחדר העיון ועליהם נוספים כתבי עת פופולאריים במיוחד וכן עיתונים לילדים ונוער. יחד עם זאת, הופסקו המינויים על כתבי עת רבים בשנים האחרונות ולביקורת נמסר כי הדבר נובע ממצוקה תקציבית קשה. **לדעת הביקורת קיימת חשיבות רבה לאוסף מלא ומוסדר של כתבי עת ועל כן, יש לפעול ולתקצב השלמת גיליונות חסרים ולדאוג לתקצוב לרכש שוטף.** מנהל הספרייה מקפיד, לדבריו, לבקר אצל זכייני מכרז מרכז ההדרכה לספריות מדי שבועיים כדי לבדוק רכש חדש. כמו כן מתקיים מעקב שוטף אחר ביקורות ספרים בעיתונות ובכתבי עת.

5.3 חוק הספריות הציבוריות אינו קובע תקן מלאי (ספרים ומשאבים בלתי ספריים). שר החינוך, התרבות והספורט הממונה על ביצוע חוק הספריות הציבוריות, קבע בסעיף 3 בתקנות הספריות הציבוריות (מלאי ספרים) תשל"ט - 1978 כי בערים שמספר תושביהן 50,001-150,000 יש לרכוש בכל שנה 150 כרכים לכל 1,000 נפש, משמע בכפר סבא, בה כ- 86,000 תושבים רכש הספרים צריך לעמוד על כ- 13,000 כרכים שנה. מנהל מחלקת הספריות במשרד החינוך והתרבות מסר לביקורת כי התקנות בדבר מלאי ספרים אושרו על ידי השר אך לא אושרו בוועדת החינוך של הכנסת, בשל התנגדות משרד האוצר. מכל מקום, המועצה לספריות ציבוריות מסרה לשר בשנת 2002 את המלצותיה לתקנות חדשות ומעודכנות באשר למלאי משאבים בספריות הציבוריות. בעיר בגודלה של כפר סבא מומלץ רכש שוטף (המתייחס לכל הפריטים, ספריים ולא ספריים, גם יחד) "אשר חובה על ספרייה ציבורית להוסיף לאוספיה מדי שנה" של 200 פריטים לכל 1000 תושבים היינו בכפר סבא 17,200 פריטים בשנה.

במקביל כוללת ההמלצה הנחיות מפורטות בדבר דילול האוסף והנחייה לקיים בנפרד אוספים מיוחדים של הספרייה ואוספים בעלי אופי מקומי עליהם לא יחולו הנחיות אלה.

הביקורת בדקה ומצאה כי בפועל נרכשו בשנת 2003 4,111 כרכים, רכישה המשקפת מגמות ירידה של כ-7% לעומת הרכש בשנת 2001 ומהווה רכש של כרבע מן ההיקף הקבוע בתקנות שהוזכרו לעיל. מנהל הספרייה מסר לביקורת, כי הסכום אותו מקציבה עיריית כפר סבא לרכש ספרים מעבר לתקציב רכש הספרים ממה"ד עמד על 113,100 ₪ בלבד בכל אחת מהשנים 2001-2003. מבדיקת הביקורת עולה כי ביצוע תקציב רכש הספרים עמד על סכומים נמוכים בהרבה, שאף ירדו באופן משמעותי משנה לשנה עד כדי ירידה של כ-60% בביצוע רכש ספרים, כלהלן:

- א. 88,539 ₪ מתוך תקציב של 113,100 ₪ בשנת 2001.
- ב. 61,776 ₪ מתוך תקציב של 113,100 ₪ בשנת 2002.
- ג. 46,310 ₪ מתוך תקציב של 113,100 ₪ בלבד בשנת 2003.

לשאלת הביקורת בעניין זה השיב מנהל אגף התרבות כי אכן, מצב הרכש הגיע לקו האדום והוא כבר תבע את הגדלת תקציב הרכש לספרייה בתקציב שנת 2005. הביקורת מציינת כי בהצעת גזברות העירייה לתקציב 2005 חלה הורדה בתקציב רכש הספרים ב - 13,100 ₪. בהערות מנכ"ל העירייה לתקציב זה הנחה המנכ"ל את הגזברות להעלות את תקציב רכש הספרים מ - 100,000 ₪ (הצעת הגזברות) ל - 130,000 ₪ וסכום זה אושר על ידי מועצת העירייה. יחד עם זאת, גם סכום זה נמוך מהצעת הספרייה לתקציב רכש ספרים שעמדה על 186,000 ₪.

על ממצאים אלו הגיב מנהל אגף התרבות, כלהלן: "מסכים. כפי ציינתם לצד, סצנן להצעת התקציב, ואכן הצטרפו לקבלת ההצעה חלקית מארה האצת הכספים ואצנה התקציב הצירייה. אני מקווה כי העניס הקרואות העדהות נוספות צד להתיינות תקציב רכש אופטימלי. אופן העניס תלוי בקביעת סדרי הצדפות התקציביות צ"י מאצת הציר".

הביקורת ממליצה כי יושם דגש על כמות רכש של לא פחות מהתקן כפי שנקבע בתקנות האמורות ולפיכך, לדעת הביקורת על עיריית כפר סבא לתקצב את סעיף רכש הספרים, בנוסף לתלושי הזיכוי שמתקבלים ממרכז ההדרכה לספריות במשרד החינוך, בסכום שיספיק לפחות לכמות הספרים כקבוע בתקנות תנן הקפדה על העברת מלוא הסכום שתוקצב.

5.4 הביקורת מצאה כי בספרייה העירונית מעולם לא נערכה ספירת מלאי ולא הצליחה לקבל הסבר ראוי לכך. מלבד הצורך הברור והחובה לקיום ספירות מלאי קבועות, נוצרו בעיות אותנטיות כתוצאה מאי קיום ולו ספירת מלאי אחת מיום פתיחת

הספרייה. כך, למשל, אבדה האפשרות לעקוב אחר היקף הגניבות בספרייה בשנים שעברו. יתר על כן, הביקורת קיבלה במהלך עבודתה נתונים מספריים לא זהים על הספרים שבספרייה, כמו גם על הקוראים, בכל אחד ואחד מן הפרמטרים.

בידי הביקורת מצויים נתונים רבים ושונים ביחס למלאי הספרים, שנתקבלו במהלך עריכתה ולא היו זהים בכל פעם. אין ביכולתה של הביקורת להתייחס באופן פרטני לבעיות העולות מנתונים אלה לגופן משום שהם אינם עולים בקנה אחד, אינם תואמים אלו לאלו ואינם מציגים תמונה ברורה. לשם דוגמא, אין נתון יחיד, ברור ובדוק של מלאי הספרים הכללי, ומספר הספרים במלאי נמסר באופן שונה בהזדמנויות שונות. דוגמאות נוספות: כ- 13% מן הספרים הרשומים במצאי בספריית המבוגרים מיקומם אינו ידוע ואינו מזוהה על ידי תוכנת הספרייה; לא ברור מעמדם של למעלה מ- 3,000 ספרים שהיו צריכים לחזור לספרייה על ידי הקוראים המשאילים עד 01/08/2003 וטרם חזרו. דוגמאות מדגמיות אלה מצביעות על הליקוי המהותי הנובע מאי ביצוע ספירת מלאי. כלל הבעיות ביחס לנתונים השונים, והסותרים בחלקם, שנמסרו לביקורת ביחס למספר הספרים בחתכים השונים מותירים עשרות אלפי ספרים שאין הסבר מניח את הדעת ל-"גורלם", ומעידים על בעיה מהותית באמינות הנתונים המספריים.

לביקורת נמסר כי חלק מאי הדיוקים וחוסר המידע נובעים מאובדן נתונים בזמן שתי קריסות מחשב משמעותיות שאירעו במשך השנים, מלבד זאת שתוכנת הספרייה (תוכנת תר"פ) "אינה אמינה דיה בהקשר זה", לדברי מנהל הספרייה שאף הוסיף: "גם השרת במצב ירוד (ביח' המיחשוב מודעים לכך)". לדעת הביקורת, דברים אלו מחזקים את הצורך והחובה לקיים ספירות מלאי קבועות ושוטפות כמו גם הצורך לטפל בבעיות המחשוב.

מנהל הספרייה מסר לביקורת כי אם יתבקש לערוך ספירת מלאי, יוכל לבצע אותה בכל עת.

הביקורת רואה ליקוי חמור בנתונים הסותרים לגבי מלאי הספרים שבספרייה העירונית, ולאור כך, הביקורת ממליצה על עריכת ספירת מלאי ראשונה בהקדם. יתר על כן, לדעת הביקורת יש להתייעץ בעניין עם מנהל האינטרנט העירוני ולקבוע נוהל על פי המתחייב לביצוע ספירות מלאי תקופתיות דרך קבע. הביקורת תוכל להתייחס ביסודיות לנתוני מלאי הספרים רק לאחר עריכת ספירת מלאי מקיפה.

6. תקציב הספרייה

בסעיף 5 לחוק הספריות הציבוריות תשל"ה – 1975 נקבע - "השר יקבע כל שנה, בהתייעצות עם שר האוצר ושר הפנים ולאחר שמיעת דעתם של הרשויות המקומיות והארגונים הציבוריים הנוגעים בדבר, את שיעור השתתפותו של אוצר המדינה בהקמת ספריות ציבוריות, בתחזוקתן ובניהולן."

6.1 בעת עריכת הביקורת היו קיימות בארץ כ- 200 ספריות ציבוריות, חלקן קטנות מאוד. לדברי מנהל הספרייה העירונית, הן הוא והן גזבר העירייה, המכהן כדיקטור במרכז ההדרכה לספריות בישראל (מה"ד), פנו מספר פעמים למשרד החינוך, התרבות והספורט בבקשה להגדיל את ההשתתפות הכספית בתקציב הספרייה, אך לדבריו משרד החינוך, התרבות והספורט נוטה להקטין את השתתפותו בתקציבי אותן ספריות, אשר גובות תשלום מהקוראים, תשלום שאינו עולה בקנה אחד עם חוק הספריות הציבוריות (ראה עוד להלן). מנהל הספרייה מעריך כי הסכום הנוסף שאפשר היה לקבל ממשרד החינוך לולא נגבו דמי מנוי מהקוראים עדיין נמוך מסך היקף התשלום הנגבה מהקוראים בעת עריכת הביקורת ועל כן לא כדאי להנהלת הספרייה לחדול מלגבות דמי מנוי מהקוראים.

עוד הוסיף, כי הנתון המשמעותי ביותר בשיקולים המנחים את המדינה בקביעת גובה ההקצבה לספריות הציבוריות השונות הוא מצבת העובדים בכל אחת מהן. כפי שיפורט בפרק 9 להלן, קיים פער שלילי ניכר בין מצבת העובדים בפועל בספרייה העירונית של כפר סבא לבין הקבוע בתקנות ועל כן, העלאת תקן העובדים כפי שממליצה הביקורת עשויה באותה העת גם להגדיל את התקציב המועבר ממשרד החינוך, התרבות והספורט לספרייה העירונית של כפר סבא.

6.2 בעת עריכת הביקורת, תקציב הספרייה העירונית נערך ונוהל על ידי מנהל הספרייה והוגש על ידיו ישירות לגזבר העירייה. ההתנהלות של הספרייה הינה אוטונומית וענייני הכספים שלה נקבעו ישירות בין מנהל הספרייה למנכ"ל העירייה ולגזבר. במסגרת הארגון מחדש של אגף התרבות, אשר החל בעת עריכת הביקורת, יהיה תקציב מחלקת הספריות שבתכנון, ובכללה הספרייה העירונית, חלק מתקציב אגף התרבות, בניהול יחידת הכספים החדשה של אגף התרבות ותחת אחריותו הישירה של מנהל האגף. תקציב הספרייה עומד בעת עריכת הביקורת על כ-2 מיליון ₪ בשנה. מנתוני

תקציב הספרייה לשנים 2001-2005 עולה כי תקציב השכר עולה על 80% מסך תקציב הספרייה, כך שתקציב הפעולות נמוך ועומד על כ- 300,000 ₪ בלבד. תקציב נמוך זה אינו יכול להספיק לכלל פעילויות הספרייה הראויות כולל הוצאות התחזוקה, השמירה ושאר ההוצאות המשותפות של כל היחידות הממוקמות בבניינים שבמרכז ספיר ובהיכל התרבות העירוני. בפועל, נותר בידי מנהל הספרייה תקציב נמוך ביותר שאינו מספיק לפעילויות הבסיסיות הנדרשות מן הספרייה, כמו גם לפעילויות משלימות אחרות.

הביקורת ממליצה כי נושא תקציב הספרייה ייבחן לעומק. קביעת תקציב ראוי לניהול הספרייה העירונית יאפשר לה לשמש מרכז תרבותי ומוקד חשוב לפעילות ילדים ובני נוער.

6.3 הכניסה לספרייה העירונית אינה כרוכה בתשלום (נספח ב'), אך מקוראים המבקשים לשאול ספרים נגבים כאמור לעיל, דמי מנוי על פי הוראת ראש העיר שניתנה, לדברי מנהל הספרייה, בעל פה ב- 1972 קודם לפתיחת הספרייה, מתוך הנחה כי אם השאלת הספרים תהיה בחינם הקוראים עלולים לזלזל בערך הספרים. תעריפי המנוי נקבעו במשותף על ידי ראש העיר וגזבר העירייה באותו הזמן ומאז עודכנו בשיעור המדד.

הביקורת מציינת כי קוראים בני 65 ומעלה אינם משלמים דמי מנוי כלל, לפי הצעת מנהל הספרייה שהתקבלה על ידי ראש העירייה בתחילת שנות ה-90. גם עובדי הספרייה שואלים ספרים ללא תשלום, מתוך תפיסה, שקריאה מרובה הינה חלק בלתי נפרד מהכשרתם המקצועית ומעבודתם השוטפת. גמלאי הספרייה ועובדי הבניין (מספר קטן של קוראים, שמצבם הכלכלי קשה) פטורים מתשלום עבור השאלת ספרים על פי החלטת מנהל הספרייה. כמו כן, על פי החלטת ראש העיר (ביוזמת מנהל הספרייה), פטורים עולים חדשים מדמי מנוי בשנתם הראשונה בארץ ומקבלים 50% הנחה בשנתם השנייה (לאחר מכן, הם משלמים תשלום מלא). על פי הסכם בין העירייה לוועד העובדים, עובדי העירייה זכאים להנחה של 25% בדמי המנוי. קוראים שאינם תושבי כפר סבא משלמים תשלום הגבוה ב-50% מהתעריף הרגיל (ראה נספח ה' 1).

התשלומים בספריות בתי הנוער והתרבות לא היו אחידים. מנהל אגף התרבות מסר לביקורת שבמהלך הארגון מחדש של האגף, בכוונתו לשקול מחדש את

התעריפים בספריות שבבתי הנוער והתרבות במטרה להאחידם, ואכן כך נעשה בעת עריכת הביקורת (ראה סעיף 14 להלן).

מנהל הספרייה מסר לביקורת כי הספרייה העירונית בכפר סבא היא אחת היקרות בארץ בתעריפי המנוי והוא עצמו מעוניין בהורדת התעריפים ואף בהפסקה מוחלטת של התשלום בספריית הילדים. לדבריו, הציע בעבר לבצע מהלך כזה ולממנו על ידי העלאת הארנונה ברבע אחוז אולם הצעתו נדחתה ולדעתו אין כיום סיכוי לאישור הצעה מעין זו.

הביקורת מציינת כי בעת עריכת הביקורת לא קיימת כל זיקה בין ההכנסות מדמי קוראים, המגיעים ישירות לקופת העירייה לבין תקציב הספרייה. מבדיקת הביקורת עולה כי בעיריות אחרות מפנים חלק ניכר מדמי הקוראים חזרה לספרייה. כך למשל, מוחזרים לספרייה העירונית בהרצליה 80% מן הסכומים הנגבים על ידה ולדעת מנהל הספרייה רצוי היה שלפחות 50% מהכספים שנגבים על ידי הספרייה העירונית בכפר סבא מהקוראים כדמי מנוי, יוחזרו אליה.

הביקורת מציינת כי ההכנסות מדמי המנוי עומדות בשנים האחרונות על כ- 460,000 ₪ בשנה, אשר כולן כאמור מועברות לקופת העירייה, יחד עם ההכנסות הסמליות מהמשחקה בספריית הילדים.

תשלומי קוראים בספריות ציבוריות טרם הוסדרו בחוק באופן מניח את הדעת.

בחוק הספריות הציבוריות נקבע בסעיף 7: "שירותי ספרייה ציבורית יינתנו חינם". אולם, מרבית הספריות הציבוריות נאלצות לגבות דמי מנוי כדי להמשיך ולפעול בצורה נאותה, באין הקצבות ראויות מן השלטונות, קרי המדינה והרשויות המקומיות.

נושא זה נדון בערכאות משפטיות מספר פעמים בשנים האחרונות כאשר הפסיקות בבתי המשפט המחוזיים נטו לטובת הספריות. עתירה שהוגשה לבג"צ נדחתה, לדברי מנהל הספרייה, בשל שוויון בקולות השופטים. יש לציין כי בעת הדיון בבג"צ עמד על הפרק תיקון לחוק הספריות הציבוריות שעתיד היה להגדיל בצורה משמעותית את חלקה של המדינה בתקצוב הספריות

הציבוריות ובכך לבטל את הנוהג של גביית כספים מהקוראים. בפועל התרוקן תיקון זה מתוכנו מייד בעקבות שינוי בו שחוקק באחד מסעיפי חוק ההסדרים (ראו עוד להלן). הביקורת מציינת כי, כאמור, על פי הקבוע בחוק הספריות הציבוריות, אסור לגבות כספים מקהל הקוראים בספריות הציבוריות, אך יחד עם זאת, הן הכנסת והן הממשלה הכירו בכך, שללא מילוי חובת המדינה להשתתפות ניכרת במימון פעילות הספריות הציבוריות, הן אינן יכולות להתקיים ללא גביית תשלומים מן הקוראים. גם בתי המשפט שנדרשו לסוגיה זו בשנים האחרונות נמנעו מגינוי חד משמעי של הנוהג לגבות כסף מן הקוראים בספריות הציבוריות והתייחסו אל האיסור המשפטי על גביית דמי מנוי מהקוראים כאל גזירה שאין הספריות יכולות לעמוד בה (אך מתוך הנחה שכספים אלו משמשים לרכש ספרים). הביקורת מציינת שוב כי בכפר סבא דמי המנוי אינם נכנסים לקופתה אלא מועברים ישירות לקופת העירייה. יתר על כן, דומה כי גביית כספים אלו, שהחלה בתואנת העדר הקצבה נאותה מהשלטון המרכזי, נמשכת תוך העברת העברת הכספים ישירות לקופת העירייה ואין כל קשר בין סך דמי המנוי הנגבים לבין תקציב הספרייה, ובכלל זה תקציב רכש הספרים.

הביקורת מצאה כי כמה עשרות קוראים מסרבים לשלם דמי מנוי לספרייה, רובם מטעמים עקרוניים. על אף זאת, הספרייה ממשיכה לספק להם את שרותיה לאור חנות דעתה של היועצת המשפטית לעירייה, שקבעה כי הספרייה חייבת להשאיל לקוראים אלה ספרים ואסור לה להתנות את ההשאלה, בתשלום דמי מנוי.

נעמי חזן, בהיותה חברת כנסת, יזמה יחד עם חבר הכנסת זבולון אורלב תיקון לחוק הספריות הציבוריות, שעבר בכנסת ועלותו כ- 10,000,000 ₪. בתיקון נקבע שבהדרגה משנת 2004 עד שנת 2009 תגיע המדינה להשתתפות של לא פחות מ- 50% מהעלות השנתית של הוצאות החזקה והניהול של הספריות הציבוריות בארץ ובמקביל תשתף הרשות המקומית גם היא בלא פחות מ-50%. בתיקון זה לא חל כל שינוי מהותי בסעיף 7 לחוק הקובע כי שרותי הספרייה הציבורית יינתנו בחינם.

בטרם הוחל בהפעלת החוק, בוצע תיקון נוסף בחוק הספריות הציבוריות, במסגרת חוק ההסדרים לשנת 2003, שקבע כי המדינה "תתקצב בלא יותר (הדגשת הביקורת) מ-50%" במקום הנוסח בתיקון החוק, כפי שצויין לעיל, אשר קבע כי המדינה "תתקצב בלא פחות (הדגשת הביקורת) מ-50%".

תיקון זה למעשה, רוקן מתוכן את כוונת המחוקק לתקצוב הספריות הציבוריות

על ידי המדינה והטיל את המימון על השלטון המקומי ללא סעד תקציבי. לאור תיקון זה נפגשה הנהלת איגוד מנהלי הספריות עם סמנכ"ל מרכז השלטון המקומי. מנהל הספרייה העירונית בכפר סבא הציע, לדבריו, לפנות לבג"צ בגין תיקון זה בחוק ההסדרים, אך דעתו לא התקבלה. בתגובתו של גזבר העירייה לממצאי הדוח מסר גזבר העירייה כי היו דיונים בעירייה בנושא גביית דמי מנוי אך לדבריו, לא נתקבלו החלטות אופרטיביות. גזבר העירייה בדעה שיש להמתין להחלטות שיפוטיות ושלטוניות.

6.4 הכספים המתקבלים מדמי המנוי, נגבים במזומן, בהמחאות או בכרטיסי אשראי. בספריית המבוגרים והנוער ובספריית הילדים יש כספות, אשר בהן מרוכזים הכספים, ואחת לכמה ימים מופקדים על ידי העובדות האחראיות על כך (שהינן ספרניות) בבנק. מעקב אחר תשלומי הקוראים נערך על ידי ספרנית העובדת מול הגזברות באמצעות תוכנת הספרייה על בסיס יומי, שבועי וחודשי. לדברי מנהל הספרייה ההכנסות מדמי המנוי של הקוראים מועברות, כאמור, כולן לקופת העירייה ואין קשר ישיר בין ההכנסות לבין תקציב הספרייה.

6.5 תקציב רכש לספרים מגיע ממשד החינוך, התרבות והספורט באמצעות תלושי קנייה של מה"ד (מרכז הדרכה לספריות), ונתון בלעדית בידיו של מנהל הספרייה ולשיקול דעתו. גזבר העירייה מסר לביקורת כי במצב כספי קשה של העירייה נעצר בכלל הרכש כולל רכש של ספרים, אלא מתאפשרת רק תחזוקה בהיבטי בטיחות. לפיכך, תקציב רכש הספרים נמוך יחסית לספריות בערים אחרות ומנהל אגף התרבות מסר לביקורת כי לדעתו הגיע לקו האדום והוא דרש להעלותו. מבדיקת הביקורת עולה כי אכן בתקציב 2005, לאחר תיקוני מנכ"ל העירייה, הועלה תקציב רכש הספרים ל - 130,000 ₪.

6.6 הביקורת מצאה כי קנסות על איחור בהחזרת ספרים אינם נגבים בספרייה העירונית, למרות שחוק הספריות הציבוריות (סעיף 7) מתיר זאת (נספח ג'1). המעקב על איחורים בהחזרת ספרים מתבצע באמצעות תוכנת המחשב המיושנת והביקורת ממליצה כי מערכת המחשוב המיושנת תוחלף למערכת חדישה ויעילה יותר.

להלן תגובתו של מנהל אגף התרבות לממצא זה: "כאמור, אני מקווה כי
 צפוי כמר מהלך השנה הקרובה להחליף את התוכנה המיושנת בתוכנה
 חדשה ואודרנית".

קוראים המאחרים בהחזרת ספרים מקבלים באופן סדיר וקבוע התראות. במקרים חמורים של איחור בהחזרת ספרים מפנה מנהל הספרייה את הטיפול ליעוץ המשפטי לעירייה. הביקורת מצאה כי באופן מעשי לא גובים קנסות ולשאלת הביקורת, השיב מנהל הספרייה כי לדעתו אין צורך בכך. הביקורת מצאה מכתב מה - 22.05.2002 (נספח ה' 2), בו הינחה מנכ"ל העירייה את מנהל הספרייה כיצד לנהוג ביחס ל"קוראים המחזיקים ספר תקופה ממושכת", אשר קיבלו כבר מכתבים מן היעוץ המשפטי לעירייה בגין האיחור בהחזרת הספר: "לאור מגבלות שונות יש לגבות דמי שימוש אשר לא יעלו באופן משמעותי על מחירם של הספרים - ז.א. לא יותר מ-100 ש"ח".

מנהל הספרייה מסר לביקורת כי הנחייה זו מעולם לא מומשה. לדעת הביקורת יש לפעול על פי הנחייה זו, לאחר שתבחן משפטית ותעודכן בהתאם לסעיף 7 של חוק הספריות הציבוריות.

מעבר לכך, לדעת הביקורת יש צורך בבחינה מחודשת של המדיניות, ובכללה מדיניות הענישה, ביחס לאיחורים בהחזרת ספרים ובוודאי כאשר האיחור הופך למעשה לאי החזרה של הספר המושאל.

7. שרותי הספרייה

7.1 חוק הספריות הציבוריות תוקן בשנת 2002 כך שהגדרת "ספרים" שבחוק המקורי הוחלפה. בסעיף 1 לחוק הספריות הציבוריות (תיקון) התשס"ב 2002 נקבע בין היתר: "במקום ההגדרה 'ספרים' יבוא: 'ספר' - ספר, כתב עת, עתון או דבר דפוס אחר, סרט, תקליט וכן חומר גרפי, קולי או אור-קולי אחר והכל בכל צורה שבהם הם מופצים ולרבות בכתב לעוורים.. 'סרט' - בכל דרך שבו הוא מופץ לרבות קלטת וידאו; 'עתון' - כמשמעותו בסעיף 2 לפקודת העיתונות; 'תקליט' - בכל צורה שבה הוא מופץ, לרבות קלטת או תקליטור."

זאת ועוד, השרותים אותם על ספרייה ציבורית לספק מוגדרים בתקנות הספריות הציבוריות (שרותים), תשל"ט-1978:

"ספרייה ציבורית תספק את השרותים האלה:

(1) ארגון הספרים בספרייה;

(2) השאלת ספרים למבוגרים, לבני נוער ולילדים;

(3) שימוש בספרים בין כתלי הספרייה;

(4) מתן ייעוץ והדרכה לקוראים בכל הנוגע לשימוש בספרים, לרבות שרות ביבליוגרפי;

(5) מתן שרותי מידע ;

(6) ארגון פעולות משלימות ופעולות מרחיבות."

7.2 ארגון הספרים בספרייה העירונית של כפר סבא הינו כאמור בשני אגפים. בספריית הילדים מוצגים באולם ספרי הקריאה, בנוסף לספרי הקריאה הרגילים, גם ספרים לפעוטות וספרים באנגלית ובאנגלית קלה, במדפים נפרדים. בנוסף, קיים בספריית הילדים אולם נפרד לספרי יעץ וספרי עיון וכן משחקייה לגיל הרך. ספריית המבוגרים והנוער מורכבת ממספר אולמות. באולם ספרי הקריאה, מוצגים בנפרד ספרי הקריאה בשפות זרות, מרביתם באנגלית ובצרפתית. באולם ספרי הקריאה אין אלא מקומות ישיבה ספורים המאפשרים, למעוניינים בכך, לשבת ולעיין בספר בניחותא. ספרי העיון והיעץ מאורגנים בשני אולמות מרוחקים זה מזה ובהם שולחנות עבודה אחדים ורק שלוש עמדות מחשב. כתבי העת מאורגנים במסדרון רחב המחבר בין ספריית ההשאלה לאחד מאולמות ספריית העיון.

7.3 בסמוך לספריית העיון קיים אולם גדול יחסית המיועד לחדר מוסיקה, אך בפועל התרשמה הביקורת כי המקום מכיל פריטי מינהלה רבים והשימוש בו כחדר מוסיקה מועט ביותר. בחדר זה קיים מבחר של 1,007 קלטות שמע, 1,283 תקליטים ו- 1,807 תקליטורים. מנהל הספרייה מסר לביקורת על רכש שוטף אך מצומצם מאוד. פריטי חדר המוסיקה אינם מושאלים. התוכניות ביחס לחדר המוסיקה אינן מגובשות ואינן ברורות לביקורת. מבדיקת הביקורת עולה כי מנהל הספרייה מעוניין לעדכן את אוסף המוסיקה, שהינו אוסף טוב בדגש על מוסיקה קלאסית ולהעסיק ספרן מומחה לתחום שיידע להפעילו ולשווקו, אולם הסוגיה המשפטית המורכבת בעניין השאלת מדיות מוסיקה, המוגנת בזכויות יוצרים, בספרייה ציבורית טרם הגיעה להכרעה משפטית סופית, על אף משפטים אחדים בנושא שכבר התנהלו בבת משפט שונים ברחבי הארץ. מנהל הספרייה מסר לביקורת כי הוא מעוניין בתקציב ייעודי לשם חידוש ארגוני של חדר המוסיקה. בנוסף לכך, פועל מנהל הספרייה להידוק הקשר עם הקונסרבטוריון ולשאלת הביקורת על קשר אפשרי עם מגמת המוסיקה שקיימת בחלק מהתיכונים בכפר סבא ענה שהדבר נראה לו מאוד.

להלן תגובתו של מנהל אגף התרבות לממצא זה: "יש בכוונתי לפצול את ההקמת ספרייה מוסיקלית רצינית אשר תהיה מיועדת לקונסרטהוריון העירוני, לקרן המוסיקה ולספרייה. יריית הפתיחה בנושא זה תהיה בתאריך 15.3.05 בו יתקיים קונצרט התראה שהכנסותיו יקודש להקמת ספרייה מוסיקלית."

לדעת הביקורת, יש לבחון את ההיבטים המשפטיים של סוגיית ההשאלה בחדר המוסיקה, גם לאור שיתוף הפעולה המתוכנן עם הקונסרבטוריון העירוני, על ידי הייעוץ המשפטי לעירייה, על מנת שההשקעות בחדר המוסיקה, בצידוד ובמלאי הנחוץ להפעלתו ייעשו באופן נאות.

7.4 בכל אחד משני אגפי הספרייה מוצבת מכונת צילום. מכונות צילום אלה מופעלות על ידי זכיון, אשר זכה במכרז של חברת ספיר. התשלום עבור השימוש במכונות אלו מבוצע במזומן בלבד. מחיר צילום דף אחד עומד על 30 אגורות ושתי המכונות מחזירות עודף. הביקורת ממליצה לאפשר תשלום עבור צילומים על ידי כרטיסיות צילום ו/או תשלום בכרטיסי אשראי. בכל מקרה יש לשקול חיוב הזכיון, במכרז הבא, בהעמדת מספר אפשרויות תשלום למשתמשים.

7.5 מלשון התקנות שהוזכרו לעיל, עולה כי מלבד השאלת ספרים תתבצענה פעולות תרבות ופנאי במסגרת הספרייה הציבורית, שכן אחד השרותים שעל הספרייה לספק הינו, כפי שנקבע בסעיף 6 לתקנות: "ארגון פעולות משלימות ופעולות מרחיבות". לדברי מנהל הספרייה אין אפשרות של ממש לקיים פעילות כזו, משום שאין כל תקציב לפעולות כאלה, לא מטעם העירייה ולא מטעם גורמים אחרים. לדבריו, הוא השתדל ליזום פעולות תרבות ופנאי, בעיקר לילדים, כגון "שעת סיפור" - שאינה כרוכה בתשלום מצד המשתתפים - ו"מפגש בוועות סבון" מוצלח, שהועבר בהתנדבות, אך לא יכול היה להרבות בכך, משום שפעילות כגון זו אינה יכולה להתקיים דרך קבע ללא תקצוב. כך למשל, במענה לשאלת הביקורת, נמסר כי בערים סמוכות מתקיימים ערבי ספרות מוצלחים ביותר והביקוש להם רב. בעבר התקיימו ערבים כאלה גם בספריית המבוגרים בכפר סבא, אך הופסקו עקב קיצוצים. מנהל הספרייה, בתמיכת מנהל אגף התרבות, מסר לביקורת כי בכוונתו לפעול לחידוש ערבים כגון אלה.

מבדיקת הביקורת עולה כי הצעת מנהל הספרייה לסעיף תקציבי נפרד לשנת 2005 על סך 28,500 ₪ לצורך קיום ערבי ספרות ותרבות לא הוגשה לאישור חברי מועצת העיר על ידי גזברות העירייה ולפיכך סעיף זה לא אושר ופעולות תרבות מרחיבות אלה לא תוכלנה להתקיים גם בשנת 2005.

במהלך עריכת הביקורת נפתח בבית שושנה ספיר בית קפה המאפשר לבאי הבית ובכללם הורים המלווים ילדיהם לספריית הילדים ולמשחקייה שבה להמתין בנוחות במקום.

עוד הוסיף מנהל הספרייה כי המשחקייה הצמודה לספריית הילדים פופולארית מאוד והכניסה אליה כרוכה בתשלום סמלי, שאף הוא אינו נכנס לקופת הספרייה. הכספים נגבים ומנוהלים על ידי האחראית על המשחקייה (ספרנית המועסקת ב - 60 אחוז משרה), מועברים אל אחראית הכספים של הספרייה (ספרנית המועסקת ב - 70 אחוז משרה), וממנה מועברים ישירות לקופת העירייה. בתקציב לשנת 2005 אושר תקציב בסך 2,500 ₪ למשחקייה המהווה כ - 24% מהצעת התקציב של הספרייה. רכישות המשחקים למשחקייה עמדו בשנת 2003 על 1,500 ₪ בלבד ובשנת 2004 עוד קוצצו ל - 1,086 ₪.

הביקורת ממליצה על רכישת משחקי חשיבה לילדים במגוון גילאים, תוך בחינת ייזום פעילות נוספת במשחקייה, כגון קיום תחרויות במשחקי חשיבה ובפרט לילדים גדולים, בשיתוף מחלקת הנוער, תוך התאמת המבנה והשולחנות במשחקיית הילדים גם לילדים גדולים וכך למשוך יותר ילדים לספרייה.

לדעת הביקורת המצב שבו מצד אחד כל הכנסות הספרייה מדמי מנוי ומדמי הכניסה למשחקייה, מועברות ישירות לקופת העירייה ומצד שני אין העירייה מתקצבת כלל פעולות מרחיבות ומשלימות שיכולות להיערך בספרייה אינו מצב תקין. הביקורת ממליצה לתקצב פעולות מרחיבות ומשלימות בתקציב הספרייה ובפרט שכל הכנסות הספרייה נרשמות כהכנסה בקופת העירייה ולפיכך ראוי, לדעת הביקורת, כי קידומן של פעולות משלימות ומרחיבות יקבל ביטוי ראוי בתקציב הספרייה.

8. מחשוב ומאגרי מידע

חוק הספריות הציבוריות ותיקוניו אינם מתייחסים לשירותים הממוחשבים שספריות מודרניות מציעות כיום לציבור. בהצעת המועצה לספריות ציבוריות לתקנות בדבר מלאי משאבים משנת 2002 (ראה נספח ג' 7) בא הדבר על תיקונו. בתקנה המוצעת נקבע כי מאז שנת 1975 בה הוצעה תקנת מלאי ספרים חלו שינויים מרחיקי לכת המשפיעים על אוספי הספרייה הציבורית, שינויים אשר מחייבים רכישת לומדות ומאגרי מידע בעברית ובאנגלית וגישה למשאבים דיגיטאליים ברשת האינטרנט. המועצה לספריות ציבוריות ממליצה כי בכל ספרייה יהיה לפחות מחשב אחד לכל 2500 תושבים, היינו בספרייה העירונית בכפר סבא צריכים להיות כ-35 מחשבים.

8.1 הביקורת מצאה כי העירייה הציבה 4 עמדות מחשב בספריית המבוגרים והנוער ו-4 עמדות מחשב בספריית הילדים, כולן מושבתות מזה זמן רב. מבירור שערכה הביקורת עולה כי באפשרות העירייה להופכן לשמישות ואף להגדיל בעלות שולית את עמדות המחשב הפעילות שבבעלותה, על ידי התקנת תוכנות ו/או חיבור למאגרי מידע ולאיינטרנט כמו גם חיבורן למדפסת בעלות נמוכה אך, היעדר הקצבה כספית לכך, בעלות שולית כאמור, מונעת שיפור ניכר למשתמשים. לעומת זאת, משרד החינוך העניק במימונו 5 עמדות מחשב (3 בספריית המבוגרים והנוער ו-2 בספריית הילדים). בתנאי הצבת עמדות מחשב אלה נקבע כי הרשתות המותקנות על חשבון משרד החינוך יישארו עצמאיות לחלוטין ואף יתוחזקו על חשבון.

רשת עמדות המחשב שבמימון משרד החינוך מחוברת למספר מועט יחסית, של אתרי מידע מקוונים, אשר פרט להם, לא רכשה העירייה כל חיבור לבסיסי מידע מקוונים נוספים אותם ניתן לחבר גם למחשבים שבבעלות העירייה, כגון מאגרי מידע מקוונים אקדמיים, מקצועיים או אנציקלופדיים.

מאחר וכמות מסופי המחשבים קטנה ביותר כאמור, השימוש בהם מוגבל לחצי שעה לקורא בלבד. מביקורים בספרייה התרשמה הביקורת כי קיים ביקוש רב לשרות זה. לאור כך, לדעת הביקורת, יש צורך דחוף לתקן באופן מיידי את עמדות המחשב המושבתות, לקוון אותם ואף, לייעד תקציב מיוחד להגדלת מספר עמדות המחשב לרשות הקוראים.

הביקורת רואה בחיוב כי בתקציב לשנת 2005, שאושר בעת עריכת הביקורת,

הורה מנכ"ל העירייה להוסיף תקציב למחשוב הספרייה בסך של 63,000 ₪. להלן תגובתו של מנהל הספרייה לממצאי הביקורת: "תוספת צמצום אכן חיונית ובעיקרה הקרובה (הנוכחית) אמורה לתת פתרון ולי חלקי לכך כאמצעות תוספת תקציב מעצמות'ת נקבעה בתקציב 2005 - 63,000 ₪ keijf המ'של".

זאת ועוד, לדעת הביקורת, קיים צורך בהגדלת היצע מאגרי המידע, הן מקוונים והן בתקליטורים ובכך לשפר, בעלות נמוכה יחסית, את איכות המידע בספריות העיון.

8.2 המחשבים הנמצאים בספריות העיון מחוברים ברשת פנימית למדפסת אחת בכל ספרייה. גם מדפסות אלו מתנת משרד החינוך. שרות ההדפסה מסופק לקוראים ללא תשלום, אך על הקורא להביא עימו דפים למדפסת. לדעת הביקורת, יחד עם השמשת עמדות המחשב של העירייה יש להתקין גם מדפסות על חשבון העירייה ולאפשר הדפסה בהן, על ידי מכירת חבילות דפים למעוניינים.

8.3 הביקורת מצאה כי בכוונת מנהל הספרייה לספק שרותי הדרכה ומידע על השימוש במחשבים, על ידי עובדת הספרייה המתמחה בתחום המחשוב, אשר יצאה לקורס מידענות באישור הממונים עליה. לדעת הביקורת, אכן קיים צורך מתחייב ומיידי במתן שרותי הדרכה ומידע, הרחבת מגוון אפשרויות השימוש במחשבים מקוונים, ומתן אפשרות לשימוש במחשב, לאורך זמן סביר, לקוראי הספרייה. הביקורת שבה וקובעת כי "6) ארגון פעולות משלימות ופעולות מרחיבות", כפי שנקבע בתקנות הספריות הציבוריות (שרותים), תשל"ט-1978, הינו חלק בלתי נפרד מפעילותה של הספרייה העירונית ולפיכך יש לתקצבן בהתאם, בתקציב הספרייה.

8.4 הביקורת מצאה כי הספרייה מוחשבה, לצורך עבודת הספרנים לפני שנים רבות באמצעות חברת 'תו"פ מערכות' בתוכנה מיוחדת לניהול ספריות בהיבטים מנהליים וכספיים. תוכנה זו (על בסיס DOS!) התיישנה ואינה ממלאת את ייעודה כהלכה. מנהל הספרייה יחד עם מנהל אגף התרבות ענו לשאלת הביקורת כי קיים צורך בהחלפת התוכנה ונבחנת החלפתה בתוכנה חדישה יותר, בליווי ובחינה מצד

מחלקת המחשוב של העירייה.

הביקורת מציינת כי הניהול הכספי של הספרייה העירונית עובר עם הארגון מחדש באגף התרבות ליחידת הכספים של אגף התרבות ולא ימשיך להתבצע דרך תוכנת הספרייה.

הביקורת ממליצה כי נושא מחשוב הספרייה יקבל עדיפות תקציבית ובעת בחינת אופן שדרוג התוכנה יושם דגש על יצירת קטלוג ממוחשב עדכני ומודרני לספרייה וכן יובאו בחשבון ספריות בתי הנוער ובתי התרבות.

9. מצבת העובדים בספרייה

9.1 הביקורת בדקה ומצאה כי נכון לחודש דצמבר 2003 הועסקו בספרייה העירונית 25

עובדים ב- 14.29 משרות. שנה קודם לכן הועסקו בספרייה 23 עובדים ב- 14.91 משרות. שלושה עובדים בלבד, ביניהם מנהל הספרייה, מועסקים במשרה מלאה. כל העובדים מועסקים כספרנים, אך חלקם מבצעים בחלק מהזמן גם עבודות מנהליות כגון גביית כספים, קשר עם מוסדות חינוך וכו'. על הכשרתם ראה להלן. שתי ספרניות העובדות במשרה חלקית דוברות רוסית.

עובדת אחת העובדת בפחות מחצי משרה בספרייה ובהיקף דומה במחלקת המחשוב, מתמחה בתוכנות. עובדת זו חסרה הכשרה פורמאלית בספרנות ובעת ביצוע הביקורת ביקשה להישלח ללימודי ספרנות. מנהל אגף התרבות בהמלצת מנהל הספרייה העירונית אישר את בקשתה וזאת מתוך כוונה להפקידה על חיזוק ופיתוח תחום המחשבים והמידע המקוון בספרייה. בנוסף, שישה מתנדבים תורמים לספרייה סך הכל 20.5 שעות עבודה שבועיות.

9.2 חוק הספריות הציבוריות אינו קובע תקן כוח אדם (כמות עובדים והכשרתם). שר

החינוך, התרבות והספורט, הממונה על ביצוע חוק הספריות הציבוריות, קבע בתקנות הספריות הציבוריות (כוח אדם) תשל"ט-1978 בסעיף 2 כי בערים שמספר תושביהן בין 50,001 - 150,000 ימנה צוות עובדי הספרייה הציבורית, למעט עובדי שירותים, "משרה לכל 3,500 תושבים אך לפחות 17 משרות." צוות הספרייה הציבורית, למעט עובדי השירותים, יהיו ספרנים מקצועיים. מנהל הספרייה, סגנו, אחראיים לנושא ואחראיים לסניפים ראשיים יהיו ספרנים מקצועיים. מנהל מחלקת הספריות במשרד החינוך והתרבות מסר לביקורת, בשיחה שערכה עימו, כי התקנות בדבר כוח אדם, כמו התקנות בדבר מלאי, אושרו על ידי השר אך לא אושרו בוועדת

החינוך של הכנסת בשל התנגדות משרד האוצר. מכל מקום, המועצה לספריות ציבוריות מסרה לשר בשנת 2002 את המלצותיה לתקנות חדשות ומעודכנות באשר להעסקת משאבי אנוש בספריות הציבוריות (כמות העובדים וכישוריהם המקצועיים). בעיר בגודל 50,001 - 200,000 מומלצת "לפחות 1 משרה לכל 3000 תושבים, אך מינימום 20 משרות. תוספת בהתאם לנפח הפעילויות." וזאת לשירותים בסיסיים בלבד. עבור שירותים מתקדמים (מורחבים) - תוספת בהתאם לשירותים המוצעים ונפח הפעילויות. בנוסף לדרישות התקנה הישנה בדבר הכישורים המקצועיים ממליצה המועצה לספריות ציבוריות להגדיל את מספר הספרנים המקצועיים, ולהעסיק בכל ספרייה ציבורית גם בעלי מקצועות תומכים (כגון אנשי תמיכה במחשבים ותקשוב, ארגון פעולות תרבות וכו') וגם בעלי תפקידים נלווים (מזכירות וכו'). כמו כן, "יש לדאוג להתפתחות המקצועית המתמשכת של כל עובדי הספרייה, כדי להבטיח שהצוות רוכש באופן שוטף מיומנויות חדשות, מתעדכן, וממשיך לספק שירותי ספרייה ברמה מקצועית גבוהה".

מכאן עולה, כי מצבת כוח האדם בספרייה העירונית בכפר סבא חסרה ביותר. מנהל הספרייה מסר לביקורת כי אכן דרוש בפועל כוח עבודה נוסף, כגון: ספרנים שיעסקו בהדרכת מחשבים ואינטרנט; ספרן שיתמחה בפעולות הנוספות (תערוכות, חוגים וכו') בספריית הילדים; ספרן לחדר המוסיקה; אחראי לקשר עם מוסדות החינוך; אחראי על הקשר עם הספריות בבתי הנוער ובבתי התרבות בעת שיועברו לאחריות הספרייה המרכזית (על כך ראה סעיף 14 להלן).
אף על פי שהתקנות האמורות הן בגדר המלצה, הרי לאור ההפרש הניכר מן המצב הקיים, יש, לדעת הביקורת, לתת דגש ניכר להמלצות אלו ולשאוף לפעול בהתאמה.

בתקנות נקבע, כאמור, כי לפחות מחצית מצוות העובדים בספרייה ציבורית (למעט, עובדי השרותים), יהיו ספרנים מקצועיים (כהגדרת ספרן בתקנות אלה). מנהל הספרייה, סגנו, אחראים לנושאים ואחראים לסניפים יהיו ספרנים מקצועיים. בפועל הכשרת הספרנים הקיימים היא כדלקמן: מנהל הספרייה בעל תואר שני בספרנות, חמישה מן הספרנים הינם בעלי תואר ראשון (לא בספרנות), שני ספרנים נוספים למדו במדרשה לאומנות, שתי עובדות הספרייה בעלות תעודת ספרנות מטעם מכללה, שלוש עובדות עברו קורס הסבה לספרנות לעולים ובנוסף, ספרנית אחת החלה, 13 שנה אחרי קבלתה לעבודה, בלימודי ספרנות.

10. בטיחות

במועד עריכת הביקורת היו בעיצומם שיפוצים בבניין יד לבנים/היכל התרבות בו שוכנת ספריית המבוגרים והנוער. שיפוצים אלה נועדו להסדיר ולהתאים את המבנה לתקני הבטיחות המתחייבים ולהעניק לבניין אישור בטיחות.

בין השאר הוסדרו, לראשונה לאחר כ-30 שנה ממועד בניית הבניין (!!), פתחי מילוט לשעת חירום, התקנת דלתות אש ברוחב הנדרש, התקנת מערכת כריזה ברמקולים לשעת חירום וכיו"ב - אמצעי בטיחות חיוניים שלא היו קיימים עד כה במבנה בכלל ובספרייה בפרט.

הביקורת העלתה כי מנהל מחלקת תחזוקת מבנים הוא המפקח על העבודות המבוצעות במבנה. הביקורת רואה בחומרה מצב בו בניין כה מרכזי, אשר בשערי באים המוני אנשים, מקיים במשך עשרות שנים פעילות ציבורית עניפה ללא אמצעי בטיחות נאותים ומתחייבים, וככל הנראה אף ללא אישור בטיחות כמתחייב ולפיכך, הביקורת ממליצה כי מהנדס העיר יורה באופן מיידי על בדיקה מקצועית ומקיפה להסדרת הליקויים בכל מבני הציבור שבעיר בהיבטי בטיחות, כיבוי אש, ולאור ממצאים כפי שיוצגו להלן, גם באשר לנגישות לאנשים עם מוגבלויות.

10.1 הביקורת לא מצאה ולא הומצאו לה אישורי בטיחות לבית שושנה ספיר, בו שוכנים ספריית הילדים, הקונסרבטוריון העירוני, המוזיאון הארכיאולוגי ואף מעון ילדים אשר בשעריו באים המוני ילדים. מצב הבטיחות בבית שושנה ספיר, הקיים גם הוא שנים רבות, ירוד ביותר, כפי שיפורט להלן.

לאור כל זאת, שבה הביקורת ומתריעה כי על העירייה לטפל באופן מיידי בנושא ליקויי הבטיחות החמורים, ובפרט שמנהל אגף התרבות מסר לביקורת כי הבטיחות בבית שושנה ספיר, ובכללה הבטיחות בספריית הילדים, טרם טופלה ואף אינה עומדת על הפרק, שכן לא מתוכננים שיפוצים כלשהם בבניין בעתיד הנראה לעין ואף לא תיקון הליקויים הבטיחותיים החמורים (ראה להלן).

10.2 עם תום השיפוצים המתנהלים בבניין היכל התרבות/יד לבנים, ספריית המבוגרים והנוער מצויידת בצידוד לגילוי אש וכיבוי שריפות, על פי התקן

ולפי החוק. בספריית הילדים יש רק גלאי עשן. בשני אגפי הספרייה מצויים מטפי כיבוי אש על פי התקן, והם נבדקים באורח שוטף מדי חצי שנה על ידי אנשי האחזקה של חברת ספיר, לדברי מנהל אגף התרבות, המשמש גם כמנהל חברת ספיר.

הביקורת מתריעה על כי בספריית הילדים לא קיימת מערכת כיבוי אש אלא רק מערכת גלאי עשן ולדעתה יש להסדיר לאלתר את נושא גילוי וכיבוי אש כמתחייב על פי החוק.

10.3 הביקורת מצאה כי לא קיימים סידורי אורור מיוחדים במבני הספריות. מנהל הספרייה מסר לביקורת כי החלונות נגישים ופתוחים לאורור המבנים. על אף זאת, הביקורת ממליצה כי נושא אורור מבני הספרייה יבחן באופן מקצועי ויותאם לתקן המחייב.

10.4 לביקורת נמסר על ידי מנהל הספרייה כי בספריית המבוגרים והנוער יותקנו בעת שיפוץ המבנה, הנערך בעת עריכת הביקורת, שלטי הכוונת חירום. יחד עם זאת, בסיוור אותו ערכה הביקורת עם סיום השיפוץ, בספריית המבוגרים והנוער, לא נמצאו שלטי הכוונה לפתחי מילוט.

עוד מוסיפה הביקורת כי גם בספריית הילדים אין שלטי הכוונה לפתחי מילוט. בנוסף, הן בספריית המבוגרים והן בספריית הילדים אומנם קיימים שלטי איסור עישון, כמתחייב מחוק איסור עישון במקומות ציבוריים, אך שלטים אלו מצויים לידי הכניסה לספריות ואינם בולטים לעין.

להלן תגובתו של מנהל הספרייה: "אני סנה אה חנה גיליה קינת"י. *keijne gijne*. קינת"י *keijne gijne* "אני סנה אה חנה גיליה קינת"י."

לדעת הביקורת יש להסדיר באופן מיידי התקנת השילוט הנדרש והמתחייב במבני הספריות.

10.5 בספריית המבוגרים והנוער קיימת מערכת תאורת חירום העוברת שיפור במסגרת שיפוץ המבנה אשר נערך בעת עריכת הביקורת. לשאלת הביקורת השיב מנהל הספרייה כי מערכת תאורת החירום הקיימת בספריית הילדים טעונה שיפור. אולם, כאמור לעיל, לא מתוכננים כל שיפוצים בבית שושנה ספיר. הביקורת שבה וקובעת כי חובה על העירייה לטפל באופן מיידי בכל נושא סדרי הבטיחות ובפרט במבנים בהם מתקיימת פעילות עניפה של תושבים ובמיוחד

בבניין הנדון, בו שוהים ילדים רבים.

10.6 בשיפוץ המבוצע בספריית המבוגרים והנוער נערכים לראשונה סידורים להבטחת יציאות חירום למקרה שריפה ו/או למקרה אסון אחר, יחד עם הסדרת הבטיחות ובטיחות האש בבניין כולו. הביקורת רואה בחומרה כי מצב זה מוסדר רק לאחר שנים כה רבות לקיום המבנה. יחד עם זאת, מביקור שערכה הביקורת בספרייה, הביקורת מעירה כי לדעתה בסידור יציאת החירום החדש מהספרייה קיימים לכאורה, ליקויים רבים:

- א. לא קיים שילוט.
 - ב. פתח המילוט הוא מעבר לאולם סמוך, לאחר פתיחת דלת.
 - ג. לאחר המעבר יש לפתוח דלת נוספת ולרדת בגרם מדרגות גדול, לאולם הכניסה להיכל התרבות שעשוי להיות נעול.
 - ד. דרך חירום זו לא יכולה לשמש נכים בכיסאות גלגלים ולבטח עשוייה להיות קשה מאוד לקשישים ולבעלי מוגבלויות אחרות.
- לאור הסכנה, בפתח מילוט זה, הביקורת ממליצה כי נושא זה ייבחן באופן מיידי על ידי ממומחה מקצועי חיצוני.

הביקורת מצאה כי בספריית הילדים, מילוט בעת חירום יכול להיעשות רק דרך פתח הכניסה, או בבריחה דרך סולמות כבדי משקל שעל הבורחים (ילדים!!!) להרכיבם בעצמם על אדני החלונות אל תוך חצר סגורה בחומה בנויה. סידור זה אינו תקני ומסוכן לדעת הביקורת ואינו מהווה לכאורה חלופה ראויה לפעוטות, אמהות עם תינוקות בעגלות, נכים, בעלי מוגבלויות אחרות וכו'.

הביקורת מתריעה על חובת הסדרה מיידית של פתחי יציאות חירום ומילוט ראויים.

הביקורת שבה ומתריעה כי בניין שושנה ספיר אינו ערוך בהיבטי הבטיחות על פי הנדרש, מצב שיש לתקנו ללא דיחוי.

11. נגישות

בהתאם לקבוע בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, על ספריית המבוגרים והנוער ועל ספריית הילדים להיות נגישות לאנשים עם מוגבלויות. בפרק ה' 1 בחוק התכנון והבנייה סעיף 158 ג. (נספח ו'), קובע לגבי בניינים קיימים, שנבנו קודם לכניסתו לתוקף של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, תוך הבחנה

בין בנייני ציבור שנבנו לפי היתר בנייה שהוצא עד ליום ט"ז בניסן התשל"ב (31.03.1972) בניינים להם נקבע כי שר הפנים רשאי להורות לבעל או למחזיק או לשניהם על התקנת סידורים מיוחדים לנכים כנדרש בתקנות לפי חוק התכנון והבניה, בתוך תקופת זמן שיקבע, לבין בנייני ציבור שנבנו לפי היתר בנייה שהוצא להם לאחר י"ז בניסן התשל"ב (01.04.1972), בניינים להם נקבע כי על הועדה המקומית להורות לבעל או למחזיק או לשניהם, באופן וביחס שתקבע הועדה על התקנת סידורים מיוחדים לנכים כנדרש בתקנות לפי חוק התכנון והבניה, תוך תקופת זמן שתקבע בהוראתה ושלא תעלה על שלוש שנים. הביקורת מצאה כי היתר הבנייה למבנה היכל התרבות, בו שוכנת ספריית המבוגרים והנוער ניתן ב - 30.07.1965 והיתר הבנייה לבית שושנה ספיר ניתן ב - 14.03.1976. היות ומדובר בבניין ציבורי בבעלות העירייה והעירייה כגוף שלטוני חייבת לשמש דוגמא במיוחד בכל הקשור בביצוע התאמות לכל סוגי האוכלוסיות כולל אוכלוסיות בעלי מוגבלויות. מן הראוי היה כי הנהלת העירייה תחליט ותורה לאגף ההנדסה לבצע את כל ההתאמות הנדרשות לנכים. הביקורת מציינת שעל פי החוק שהיה בתוקף באותן שנים בהן ניתנו היתרי הבנייה המוזכרים בהיעדר ביצוע התאמות לנכים בין היתר לא ניתן היה להוציא רישוי עסק כמתחייב. היעדר רישוי עסק נמשך שנים רבות עד עצם היום הזה ולכן הסדרת נושא ההתאמות לדרכי הגישה לנכים תהווה, מעבר לצורך הציבורי בכך, מילוי אחד התנאים לקבלת רישוי עסק וזאת מעבר לכך, שהגישה אל הבניינים עצמם נוחה לנכים עם כסאות גלגלים.

בבניין בו ממוקמת ספריית הילדים קיימת מעלית המתאימה לנכים בכסאות גלגלים וכן להורים עם עגלות ילדים. לעומת זאת, בבניין בו ממוקמת ספריית המבוגרים והנוער לא קיימת מעלית כלל, אלא מעלון המותאם לכיסאות גלגלים בלבד, משמע אנשים הנעזרים במקלות הליכה, קביים וכו', אינם יכולים להיעזר במעלון. יתר על כן, מנהל הספרייה מסר לביקורת כי מרבית התלונות אותן הוא מקבל עוסקות בגרם המדרגות הגבוה המוביל לספרייה עצמה, דבר המקשה על אנשים עם מוגבלויות ו/או קשישים, והציבור בכלל, להגיע לאולמות הספרייה העירונית.

מנהל הספרייה מסר לעיון הביקורת פניות חוזרות ונשנות בכתב בנושא זה בפרט ובהסדרת נושא הבטיחות בכלל, למנכ"ל העירייה, מהנדס העיר, המנהל האדמיניסטרטיבי של מרכז ספיר ולידיעת ראש העיר, פניות שלא נשאו פרי (נספח ז').

מנהל אגף התרבות מסר לביקורת שאף הוא פנה בנושא לממונים לא פעם. עוד הוסיף כי מבירור שערך עולה כי עלות התקנת מעלית בבניין עומדת על כ- \$ 50,000 וניתן לבקש מן המוסד לביטוח לאומי להשתתף בעלות התקנת המעלית. בנוסף, בתגובה לממצאי הביקורת מסר כי הותקנה, ללא השתתפות ביטוח לאומי, מערכת כריזה לכבדי שמיעה, כאמצעי בטיחות נוסף. עוד הוסיף כי: "הנהלת העסק רצתה לבצע את התקנת המעלית בספרייה האמריקאית. אך מקולה התברר לה אי-אפשר".

לדעת הביקורת, קיימת חובת הנגשת מבני ציבור, לא רק בגלל החובה המשפטית אלא גם לתועלת ציבור הקשישים והציבור המתקשה להגיע לספרייה, עקב גרם המדרגות הגבוה, על אף שאינם מוגבלים בניידות על פי ההגדרה המשפטית. בנוסף, הוספת מעלית לספרייה עשויה לייעל אף את העבודה השוטפת בספרייה, הנפגעת מכך שאין בבניין אפילו מעלית משא.

12. שמירה ותחזוקה

12.1 השומרים המוצבים בפתח מבני ספריית המבוגרים והנוער ובספריית הילדים הינם בדרך כלל פנסיונרים המועסקים לפי שעות ושכרם משולם על ידי חברת ספיר. לשאלת הביקורת בנוגע לאבטחת המקום, הבהיר מנהל מחלקת הבטחון של העירייה כי בדק את הנושא מול המשטרה והספרייה העירונית של כפר סבא על שני אגפיה אינה גוף המחייב אבטחה. האבטחה היחידה הנדרשת על ידי המשטרה במתחם היא שמירה חמושה בעת קיום אירועים במתחם. הביקורת מצאה כי השומרים הונחו לבדוק אם הספרים המוצאים על ידי קוראים מהספרייה אכן הושאלו כראוי. הביקורת התרשמה כי בפועל אין תפקיד זה מבוצע בצורה נאותה.

לדעת הביקורת אין להטיל תפקיד זה על השומרים אשר צריכים להיות פנויים לתפקידם בתחום האבטחה לאחר שהוחלט להציב אותם שם כשומרים. לפיכך למניעת גניבות ספרים יש לרכוש ציוד מגנטי מתאים כמפורט בסעיף 4.6.

12.2 חברת ספיר אחראית על תחזוקת מבנה היכל התרבות/יד לבנים ובית שושנה ספיר. תקציב האחזקה הכללי של חברת ספיר מיועד לניקיון, שמירה, חשמל, אחזקה, תחזוקת המבנים (כולל שיפוצים). העובדים מועסקים על ידי העירייה ועל חשבונה.

חברת ספיר נתונה בקשיים תקציביים, ומנהלה צריך בין היתר להחליט על סדרי עדיפויות ובכלל זה עבודות הקשורות לספרייה בענייני תחזוקה שוטפת, שיפוצים, בטיחות ונגישות לנכים.

12.3 עם תום השיפוצים בבניין בו שוכנת ספריית המבוגרים והנוער, עדיין אין בשרותים הצמודים לספרייה תאים המיועדים לנכים. בפועל, בשרותי הגברים בלבד, קיים רק שילוט לשרותי נכים ללא הסידורים המתאימים. שרותי הנשים שהיו אמורים לעמוד לרשות באות ספריית הילדים והעובדות נעולים מזה זמן רב, ונפתחים רק בעת קיום הצגת תיאטרון באודיטוריום שבקומת הקרקע. נשים וילדות נאלצות להסתפק בתא היחיד המיועד לנכים, וזאת למרות שתאי השרותים שופצו לפני שנים ספורות. **לדעת הביקורת, יש להסדיר ללא דיחוי ליקוי זה.**

12.4 מערכת מיזוג האוויר המשרתת את ספריית הילדים משותפת לבניין כולו. הביקורת מצאה כי מטעמי חסכון אין המערכת מופעלת לצרכי הספרייה בלבד אלא מופעלת רק בשעות שבהן יש פעילות בחלקים נוספים במבנה. הביקורת התרשמה מדברי צוות הספרייה כי הפעלה כגון זו משפיעה לרעה על השוהים בספרייה. **לדעת הביקורת יש לבחון מחדש את סידורי מיזוג האוויר במבנה.**

13. פרסום, הסברה וקשר עם הקהילה

13.1 דפי מידע בנושאים שונים, כגון: הקפאת מנוי, שרות הזמנות לספרות יפה, דרכי תשלום וכו', מצויים סמוך לדלפק ההשאלה בכניסה לספרייה העירונית, ומוצבים במקום בולט לרשות המבקרים בספרייה. בנוסף, קיים לוח מודעות לשרות המבקרים הממוקם בפתח הספרייה ואף הספרייה עצמה משתמשת בו לפרסום מידע מגוון. מנהל הספרייה מרבה להשתמש במידעון העירוני על מנת לפרסם את שרותי הספרייה העירונית, אבל הביקורת מתרשמת שפרסומים אלו נבלעים בשלל המידע על מופעי תרבות, חוגים וכו'. פרטים אודות הספרייה נמצאים גם בדף הספרייה באתר האינטרנט של העירייה. דף זה נגיש רק דרך הקישורית של אגף התרבות ואין בו מידע מקיף ומלא.

לאור המידע החלקי והבלתי ברור המתפרסם, מפעם לפעם, במידעון העירוני

והמידע הבסיסי בלבד הנמצא בדף הספרייה באתר האינטרנט של העירייה, ממליצה הביקורת לשפר את הפרסום וההסברה על ידי הכנת חוברת מידע מלאה ומפורטת אודות שרותי הספרייה העירונית אשר בה ימצאו תושבי העיר הסברים מאירי עיניים ומפורטים על כלל שרותי הספרייה, יחד עם הכנת אתר אינטרנט לספרייה אשר הגישה אליו תהיה ישירות מדף הבית של אתר האינטרנט של העירייה ובו ניתן יהיה למצוא מידע מפורט על כל שרותי הספרייה יחד עם קטלוג ממוחשב של הספרים ויתר הפריטים המצויים בה.

לדעת הביקורת, כדי להכין בצורה מקצועית את אמצעי הפרסום שפורטו לעיל, יש להיעזר בשרותי דוברות ו/או פרסום מקצועיים של אגף התרבות. עוד מוסיפה הביקורת, כי עבודות הפרסום שפורטו לעיל, צריכות להקיף גם את יתר הספריות שמיועדות להיות מנוהלות על ידי מחלקת הספריות הנמצאת בשלבי הקמה.

להלן תגובתו של מנהל אגף התרבות: *"אמסרת הקמת האגף לתרבות נוצר וספורט, מתוכננת לקום יחידה ייעוץ ופרסום אשר תרכז בין האר את כל הטיפוח הפרסומי האגף. אמסרת זו יופיע פרסומי הספרייה."*

- 13.2** כאמור, את פני הקוראים מקבל בכניסה לספריית המבוגרים והנוער לוח גדול ובו מידע רב וכן הודעות ומודעות מגוונות של קוראים ואף הודעות מטעם הספרייה. כך למשל, מוזמנים הקוראים, באמצעות מודעה ברורה, לבקש ולהזמין ספרים שהם מעוניינים לקרוא. דוגמא נוספת היא מודעה המזמינה את קהל הקוראים להתנדב למפעל משותף של מרכז המתנדבים של העירייה, יד שרה והספרייה העירונית - לקרוא ספרים לאנשים המרותקים לביתם. מנהל הספרייה מסר לביקורת כי כבר היו פניות אחדות בנושא זה למנהלת מדור המתנדבים באגף הרווחה, ובמקביל מטפלת בנושא לדבריו יושבת ראש ארגון "יד שרה" בכפר סבא.
- ספריית הילדים יזמה את פרויקט "קוראים ביחד", בו מתנדבים תלמידי כיתות י"א הקוראים יחד עם ילדים בכיתות ב'ג' המתקשים בקריאה. מנהל הספרייה מקיים, לדבריו, ימי עיון ותערוכות ואליהם מוזמנים מנהלי הספריות השונות בעיר. לדבריו, נשמר קשר קבוע וטוב עם בתי הספר היסודיים וגני הילדים בעיר, לאור החשיבות העילאית של הנושא בעיניו, ובצוות הספרניות בספריית הילדים ישנן ספרניות המתמחות במפגשים עם ילדי הגנים ובתי הספר היסודיים. מנהלת ספריית הילדים מסרה לביקורת כי בתחילת כל

שנת לימודים ובסופה נשלחים מכתבים לכל הגנים ובתי הספר בעיר לצורך תיאום ביקור בספרייה. אם לא מתאפשר לגן או לכיתה להגיע, מגיעות ספרניות למוסדות החינוך ומקיימות שם פעילויות למען עידוד הקריאה ולהגדלת מספר הקוראים בספרייה. בין מורי חטיבות הביניים ואף התיכונים בעיר, ישנם המגיעים עם תלמידיהם פעם-פעמיים בשנה לספרייה ויש מורים המבקרים ומקבלים הדרכה בספרייה. הביקורת מצאה כי מתקיימים בספרייה שיעורים להכרת הספרייה, הכרת מאגרי מידע וגיבוש ביבליוגרפיה לקראת הכנת עבודות.

הביקורת ממליצה לשקול שילוב בתוכניות הלימודים של הגיל הרך בכפר סבא (גני ילדים וכיתות א'-ב') ביקורים מודרכים בספרייה העירונית בשיתוף עם צוות הספרייה. ביקורים אלו יפתחו בוודאי שער בפני הילדים לעולם הספרות והקריאה.

13.3 לביקורת נמסר כי לא קיימות פעולות יזומות מצד הספרייה ליצירת קשר עם הקוראים בהפסקה, על אף מספרם הגדול (ראה לעיל סעיף 2.1) וזאת מתוך הנחה שמי שמעוניין לחזור להיות קורא פעיל בתוך שנה יעשה זאת ממילא בעצמו. בפועל נמחק שמו של קורא בהפסקה מרשימת הקוראים בספרייה אחרי שנתיים ולא אחרי שנה (כפי שקבוע בנוהל).

הביקורת ממליצה כי הספרייה העירונית תיזום יצירת קשר עם קוראיה הרבים שבהפסקה ותזמין אותם לשוב ולהיות קוראים פעילים, עוד קודם לחלוף שנה.

14. ספריות נוספות

בעת עריכת הביקורת, הספרייה העירונית למבוגרים ונוער וספריית הילדים משרתות את כל תושבי העיר ואין להן סניפים. ישנן מספר ספריות נוספות, ללא זיקה ממשית לספרייה העירונית.

14.1 באחריות מחלקת הנוער שלוש ספריות הממוקמות בבתי נוער בשכונות יוספטל, כיסופים ועליה.

אף שכל אחת מן הספריות הללו משרתת שכונה שלמה, מספר הקוראים השואלים בהן ספרים מצומצם - 90 קוראים כל אחת, בבית גיורא שבשכונת יוספטל ובבית לזרוס שבשיכון עליה, 40 בלבד בבית עציון שבשכונת כיסופים, לדברי מנהלת מדור בתי נוער במחלקת הנוער.

דמי ההשאלה השונים בספריות אלה הואחדו בעת עריכת הביקורת, והועמדו על סך של 10 ₪ לחודש.

מספר הספרים אינו גדול (3,050 בבית גיורא, 300 בבית עציון ו-3,500 בבית לזרוס), והם נרכשים באמצעות תרומות ובעבר גם באמצעות רכישה חד פעמית שנתית בסך של כ-800-1000 ₪ בלבד לכל ספרייה, כאשר ב-5 השנים האחרונות לא רכשה העירייה ספרים כלל (!) עבור ספריות אלו, לדברי מנהלת מדור בתי נוער במחלקת הנוער. בכל אחת מן הספריות עובדות שתי ספרניות במשרות חלקיות (כשרק אחת מהן נמצאת בספרייה בכל יום) בהיקף של 24 שעות שבועיות בבית גיורא (הספרניות הן בהכשרתן מורה ומדריכה) ובית עציון (שתייהן ספרניות אקדמאיות בעלות תעודת הוראה) ו-18 שעות שבועיות בבית לזרוס (שתי מורות בדימוס). בכל הספריות ניתנת עזרה בהכנת שיעורי בית וחיזוק במקצועות הנלמדים בבתי הספר: בבית לזרוס על ידי שתי בנות שרות לאומי ארבע פעמים בשבוע וכן על ידי הספרניות, ללא תשלום; בבית נוער עציון פועל מרכז לימוד בהדרכת מורה מוסמכת - ספרנית עם מתנדבים, בעלות של 40 ₪; ובבית נוער לזרוס מסייעים בשיעורי הבית הספרנית עם מתנדבים. כל הספריות הללו, פתוחות בימים א'-ה' בשעות 00:18-16:00 כלומר קצת פחות מ-14 שעות שבועיות.

הביקורת רואה ליקוי כי בחלק מבתי הנוער נגבה תשלום עבור אותו שרות שבבית נוער אחר ניתן ללא תשלום. לפיכך, הביקורת ממליצה כי תונהג מדיניות אחידה ושווה בכל בתי הנוער גם בנושא זה.

14.2. באחריות אגף התרבות שתי ספריות נוספות הממוקמות במרכז גלר ובבית אלי כהן. לספרייה במרכז גלר זיקה מסויימת לספרייה המרכזית. ניהולה השוטף הינו באחריות מנהלת מרכז גלר, על פי הוראת ראש העיר לפני למעלה מ-20 שנה.

14.3. אגף הרווחה מפעיל ספרייה קטנה ובה רשומים 350 ספרים, כ-20 קלסרים של חומר מקצועי וכמה מאות חוברות וכתבי עת מקצועיים המשמשים את עובדי אגף הרווחה וסטודנטים שמגיעים לאגף הרווחה לשם הכשרה מעשית. חלק מן הספרים נרכשו לפני מספר שנים מהתקציב הכללי של אגף הרווחה, אך בשנים האחרונות, לאור הקיצוצים בתקציב העירייה, לא בוצע רכש ספרים נוסף. חלק מהספרים בספרייה נתרמו על ידי עובדי אגף הרווחה.

ספרייה זו מופעלת מזה שנים רבות על ידי מתנדבת, ולא נגבים בה כספים.

14.4. הספרייה הספרדית הוקמה לפני כ-15 שנה ביוזמת התאחדות עולי דרום אמריקה בכפר סבא. בעקבות בקשתה, הינחה ראש העירייה אז את מנהל הספרייה, לדבריו, להעביר לרשות ההתאחדות את הספרים בספרדית שהיו מצויים בספרייה, 1,215 כרכים, וספרים אלו היוו את התשתית לספרייה המופעלת 4 שעות בשבוע (ימים א' ו-ד', 00:00-18:00), על ידי התאחדות עולי דרום אמריקה בכפר סבא, בבניין ציבורי השייך לעיריית כפר סבא. לספרייה זו, שמחזיקה כיום כ-3000 כרכים, יש כ-200 מנויים.

14.5. ספריות בתי הספר בכפר סבא הינן באחריות מנהלי בתי הספר ואינן קשורות לספרייה העירונית.

כאמור לעיל, אין קשרים רשמיים ויחסי כפיפות של הספריות השונות בעיר לספרייה המרכזית. יחד עם זאת, נשמרים קשרים מקצועיים, כפי שהוזכר לעיל, כגון קיום ימי עיון בספרייה העירונית, אשר מנהל הספרייה יוזם ומזמין את מנהלי הספריות להשתתף בהם. בנוסף, מפורסמות הודעות מספר פעמים בשנה על ספרים עודפים בספרייה, מהם מוזמנים מנהלי הספריות לקחת לאוספיהם. מנהל הספרייה העירונית מסר לביקורת כי הספרייה העירונית שומרת על קשרים מקצועיים גם עם ספריית מכללת בית ברל.

14.6 במסגרת ארגון אגף התרבות הנערך בעת עריכת הביקורת נבחן מחדש מערך הספריות השכונתיות הקיימות. מנהל אגף התרבות מסר לביקורת כי הוא החליט להכפיף את כל הספריות השכונתיות לספרייה העירונית ובכך להופכן לסניפיה.

מהלך זה ילווה כאמור, בהקמת מחלקת ספריות, שהעומד בראשה יהיה אחראי הן על הספרייה העירונית והן על הספריות השכונתיות. מנהל אגף התרבות מסר לביקורת כי הוא רואה בספרייה העירונית, על מערך הסניפים שלה, נושא בעל חשיבות עליונה, ומכאן, לדבריו, יוזמתו המקיפה בנושא זה. בכוונתו לפעול להקמת מחלקת ספריות שתתבסס על ניהול מקצועי והפעלה על ידי צוות מקצועי ומיומן של כל הספריות; לאיחוד התקציב והרכש ולניהולו באופן מקצועי; לאיפיון הספריות השכונתיות והכוונת מגוון הספרים שבהן על פיו. מנהל מחלקת הספריות יהיה אחראי,

לדברי מנהל אגף התרבות, להכוונה ולתכנון המקצועי הכולל ואילו התקציב המאוחד של הספריות ינותב ויטופל על ידי יחידת הכספים המאוחדת המתוכננת לאגף התרבות.

לדברי מנהל האגף, במסגרת הארגון מחדש תטופלנה ותוסדרנה בעיות ואנומליות שונות הקיימות בספריות הקטנות, מתוך תשומת לב, תכנון ומחשבה בקביעת הנהלים העתידיים, במגמה לאחידות בכללים ובתעריפים. יתר על כן, קיימת כוונה שבקביעת אופי האוספים יישקלו צרכי התושבים, וכן אופי הפעילות במרכז בו מצויה הספרייה. כך למשל, בספרייה שבמרכז שכונת אלי כהן קיימת כוונה לבנות אוסף ספרי ילדים יחד עם אוסף ספרי אומנות עקב פעילות חוגי האומנות הרבים המתקיימים במקום מזה שנים. בנוסף, מסר כי בכוונתו שהסיוע בהכנת שיעורי הבית יפעל באופן מסודר, מלא ואחיד בכל הסניפים.

הביקורת מוסיפה כי מרגע שהספריות השכונתיות תוגדרנה כסניפים של הספרייה העירונית, שהינה ספרייה ציבורית על פי הגדרתה בחוק, יחולו עליהן החוקים, התקנות והכללים המחייבים סניפים של ספרייה ציבורית ולפיכך שעות הפתיחה, צוות הספרנים, מלאי הספרים, תקציב הרכש וכיו יהיו חייבים להיות מותאמים לדרישות החוק והתקנות.

15. מסקנות והמלצות

הביקורת מציינת לחיוב, לאור תגובות מנהל אגף התרבות ומנהל הספרייה לממצאי דוח זה את הכוונה לבירור יסודי בנושא הספרייה העירונית והספריות השכונתיות בכפר סבא, ומברכת על הגישה הרואה בספריות נושא חשוב ומרכזי בחיי העיר ותושביה שיש להשקיע בו מאמצים, מחשבה ואף תקציבים ראויים. בתהליך זה יסתייע הדרג המנהל בעובדים המסורים ובקוראים הנאמנים, שאותם ראתה הביקורת במהלך עבודתה.

תוך כדי קביעת המדיניות ביחס לספריות בעיר ויישומה, ממליצה הביקורת לתת את הדעת, לבחון ולתקן בתחומים השונים שנבחנו על ידיה, ושממצאיה ביחס אליהם פורטו לעיל.

להלן עיקרי המלצות הביקורת:

- 15.1 בטיחות**
- 15.1.1** הביקורת מתריעה כי סידורי המילוט ופתחי החירום אינם תקינים לכאורה, ובשעת מבחן לא יהיה ניתן להפעילם כהלכה לדעת הביקורת.
בספריית הילדים אין שום סידור ראוי. גם אם הסולמות הניידים עומדים בתקן, הם בבירור אינם מתאימים לקהל הקוראים והמלווים של ספריית ילדים, מה עוד שהמילוט אמור להתבצע אל תוך חצר נעולה באותו בניין עצמו! סידור המילוט בספריית המבוגרים אינו מתאים לנכים, קשישים ואנשים עם מוגבלויות, ומפקירם בשעת סכנה.
- 15.1.2** יש להתקין שילוט לשעת חירום כנדרש וכמתחייב, לאחר קבלת ייעוץ מקצועי בנושא.
- 15.1.3** בספריית הילדים קיימת מערכת גילוי עשן, אך לא מערכת כיבוי אש אוטומטית. הביקורת ממליצה להתייעץ בגורם מקצועי ולהתקין מערכת כזו, במידת הצורך.
- 15.1.4** בספריית הילדים יש לשפר את מערכת תאורת החירום.
(סעיפים 10.2, 10.4, 10.5, 10.6 בדוח)

הביקורת שבה וקובעת כי יש לתת עדיפות מיידית ולפעול ללא דיחוי להסדרת כל ליקויי הבטיחות החמורים שצויינו בדוח זה יחד עם הסדרת הנגישות לנכים ולאנשים עם מוגבלויות.

הביקורת ממליצה כי מהנדס העיר יורה באופן מיידית על בדיקה מקצועית ומקיפה של כל מבני הציבור בכפר סבא בהיבטי בטיחות, כיבוי אש ונגישות לנכים ולאנשים עם מוגבלויות.

- 15.2 תחזוקה ונגישות**
- 15.2.1 הביקורת קוראת להנהלת העירייה להורות לאגף ההנדסה להסדיר באופן מיידי התקנת סידורים מיוחדים לנכים כנדרש בתקנות על פי חוק התכנון והבנייה כקבוע בסעיף 158ג. לחוק בבית שושנה ספיר בו שוכנת ספריית הילדים ובמבנה היכל התרבות בו שוכנת ספריית המבוגרים והנוער.
- 15.2.2 יש לאפשר לספריית הילדים שימוש במערכת מיזוג האוויר של בניין שושנה ספיר לפי צרכי הספרייה.
- 15.2.3 יש לאפשר לילדים ולנשים הבאות לספריית הילדים ולעובדות שימוש בשירותי הנשים ולא לנעול אותם בשעות העבודה של הספרייה ולא להפנות אותן לשירותי הנכים.
- 15.2.4 יש לקדם את התכנית להתקין מעלית שתשרת את ספריית המבוגרים והנוער, ותנגיש את הספרייה לנכים, לאנשים עם מוגבלויות ולקשישים.
- 15.2.5 יש להסדיר את נושא האוורור באולמות הספרייה, בשני אגפיה. (סעיפים 10.3, 12.3, 12.4, 11 בדוח)
- 15.3 מלאי**
- 15.3.1 יש צורך דחוף ומיידי בביצוע ספירת מלאי מקיפה ומלאה של כל הפריטים הספריים והלא-ספריים שבספרייה העירונית.
- 15.3.2 יש צורך בהסדרת נוהלי ניהול המלאי, כדי שהבעיות הקשות בנושא זה שעלו בממצאי הביקורת לא יישנו. (סעיף 5.4 בדוח)

<u>ספרים ורכש</u>	15.4
יש לוודא שרישום מספרם של הספרים בשני אגפי הספרייה ובכל הפרמטרים יהיה מדויק (במסגרת שיפור כל מערך הרישומים).	15.4.1
הביקורת ממליצה לערוך בירור יסודי בנושא ביטוח הספרייה ובפרט אוסף הספרים. נראה כי המצב הנוכחי, לפיו כל הספריות בכפר סבא מבוטחות במסגרת תיק הביטוח הכללי של העירייה אינו אופטימאלי, מאחר שאינו מביא בחשבון את ההיבטים המיוחדים של ביטוח אוסף ספרים.	15.4.2
הביקורת ממליצה להקדיש תשומת לב ותקציב מתאים לרכש שוטף של כתבי עת, ולהשלמת גיליונות חסרים שלהם.	15.4.3
נראה כי מספרם של הקוראים הצעירים נמוך באופן יחסי לזה של הקוראים המבוגרים (בכ- 10%). הביקורת ממליצה ליזום פעילויות לעידוד הקריאה בקרב ילדים ובני נוער, ולהמשיך בעידוד הקריאה לפעוטות.	15.4.4
ספרים רבים שנתרמו, או שנמסרו, רשומים כמושאלים גם עשר שנים ומעלה לאחר שיצאו מן הספרייה. על כן, יש להסדיר את דרכי הרישום של הספרים, ולקבוע נהלי רישום נאותים.	15.4.5
הביקורת ממליצה לבחון את תקציב הרכש העירוני של הספרים ופריטי הספרייה (בנפרד מהתלושים המתקבלים ממה"ד כנגד הקצבת משרד החינוך), ולהעמידו בסכום קבוע שמותאם לתקני הרכש הקבועים בתקנות.	15.4.6
הביקורת ממליצה לפעול להגדלת מגוון ספרי העיון, ולהגדלת מספרם.	15.4.7
יש לבחון רכישת שערים מגנטיים וציוד למגנוט ספרי העיון בספריית הילדים והסיפורת בשני אגפי הספרייה, למניעת גניבות. השומרים (שרובם פנסיונרים) אמורים לעסוק באבטחה בלבד, באם הוחלט להעמידם כשומרים.	15.4.8

(סעיפים 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 5.2, 5.3, 12.1 בדוח)

15.5 מחשוב ומאגרי מידע

- 15.5.1 לפי המלצת המועצה לספריות ציבוריות בנושא זה, דרושות בספרייה העירונית כ-35 עמדות מחשב מקוונות לשרות קהל הקוראים. בפועל מציעה הספרייה לקוראיה 5 עמדות מקוונות (שתיים בספריית הילדים ושלוש בספריית המבוגרים והנוער) המרושתות עם מדפסת אחת בכל אגף, כולן במימון משרד החינוך. שמונה עמדות מחשב, ארבע בכל אגף, של העירייה עצמה מושבתות כולן מזה זמן רב, אף שלפי בדיקת הביקורת הן ניתנות להשמשה מיידית בעלות שולית.
- הביקורת ממליצה להשמיש עמדות אלו מיד, ולבחון אפשרות להוסיף עמדות נוספות. לעמדות אלו יהיה צורך להוסיף מדפסות (שכן לא ניתן להשתמש במדפסות משרד החינוך המרושתות עם המחשבים שנתנו יחד עמן על פי הוראות משרד החינוך).
- 15.5.2 לדעת הביקורת, שרותי הספרייה באשר למאגרי מידע ממוחשבים, מקוונים ועל גבי תקליטורים, אינם מספיקים, והביקורת ממליצה להרחיבם ולשפרם.
- 15.5.3 מערכת המחשוב הנוכחית של הספרייה אינה מתאימה לייעודה והיא "תורמת" לרבות מן הבעיות שמצאה הביקורת (כגון, רישום ספרים וקוראים, ניהול מלאי, ביקורת על תשלומי קנסות, ועוד). לספרייה דרושה מערכת ממוחשבת ייעודית מודרנית. במהלך החלפת התוכנה ניתן יהיה להוסיף פונקציות הדרושות לספרייה מודרנית, ובראש ובראשונה קטלוג ממוחשב מודרני מקוון.
- 15.5.4 יש לבחון מחשוב מתאים גם של הספריות השכונתיות, המופעלות עתה על ידי מחלקת החינוך ואגף התרבות, כולל קטלוג מודרני ממוחשב, ובקישוריות מלאה לספרייה העירונית.
- (סעיפים 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 14.6 בדוח)

15.5.5 השימוש במדפסות, שכאמור הן במימון משרד החינוך, מותנה בכך שהקורא יביא איתו דפים להדפסה. הביקורת ממליצה לשקול מכירת חבילות דפים בספרייה עצמה, כשרות לקוראים.

(סעיפים 7.3, 7.4 בדוח)

15.6 תקציב הספרייה

15.6.1 הביקורת ממליצה על בחינה לעומק של תקציב הספרייה, בכוונה להעמיד כל אחד מסעיפיו על בסיס מתאים וראוי. לדוגמא, מומלץ לקבוע סעיף תקציבי ייעודי שנתי קבוע לקיום פעולות משלימות ופעולות מרחיבות בספרייה העירונית (כקבוע בתקנות). (התקציב שביקשה הספרייה לצורך זה לשנת 2005, בסך 28,500 ₪, לא אושר).

15.6.2 הביקורת ממליצה לבחון את מדיניות גביית הקנסות מן המאחרים בהחזרת הספרים, ומן המחזיקים בספרים תקופות ממושכות ביותר. יש לבחון שוב, גם משפטית, את הנחייתו של מנכ"ל העירייה משנת 2002 (נספח ה 2) שלא לגבות יותר מ- 100 ₪ בכל מקרה.

(סעיפים 6.2, 6.6, 7.5 בדוח)

15.7 קוראים

15.7.1 יש לוודא שרישום מספר הקוראים בשני אגפי הספרייה ובכל הפרמטרים יהיה מדויק (במסגרת שיפור כל מערך הרישומים).

15.7.2 יש לוודא כי קוראים העוברים למעמד של "קורא בהפסקה" יסדירו זאת, ובפרט יש להקפיד על החזרת הספרים המוחזקים ובגביית החובות.

15.7.3 מספרם של הקוראים - בהפסקה גדול, בפרט ביחס למספר הקוראים הכללי. יש לנקוט פעולות שיעודדו חזרתם למעמד של קוראים פעילים.

(סעיפים 2.1, 2.2, 4.2 בדוח)

- 15.8** **שירותי הספרייה**
- 15.8.1 הביקורת ממליצה להגדיל את מגוון אפשרויות התשלום במכונות הצילום שהעמיד הזכין בשני אגפי הספרייה. בנוסף לכסף מזומן, יש לאפשר לציבור להשתמש בכרטיסי צילום ורצוי אף בכרטיסי אשראי רגילים.
- 15.8.2 הביקורת ממליצה לבחון את סוגיית ההשאלה של פריטי מוסיקה של הספרייה, וזאת קודם להרחבה המתוכננת של האוסף המוסיקאלי בשיתוף עם הקונסרבטוריון, תוך קבלת חוות דעת משפטית. הביקורת מציעה לשקול שיתוף פעולה בנושא זה גם עם מגמות המוסיקה שבבתי החינוך התיכוניים.
- (סעיפים 7.3, 7.4 בדוח)
- 15.9** **מצבת העובדים בספרייה**
- 15.9.1 מצבת כח האדם בספרייה העירונית קטנה משמעותית מן התקנים המצויינים בתקנות. הביקורת ממליצה להתאים את מצבת העובדים לדרוש בפועל, על פי הנחיית התקנות (אמנם התקנות הינן בגדר "המלצה", אולם בשל ההפרש הניכר בין ההמלצה למצבת כוח האדם כעת יש לתת משקל רב להמלצת התקנות).
- המועצה לספריות ציבוריות ממליצה כי מלבד מספר מספיק של ספרנים מקצועיים יועסקו בכל ספרייה ציבורית גם בעלי מקצועות תומכים ובעלי תפקידים נלווים. חסרונם של עובדים אלו בספרייה העירונית מטיל עומס עבודה נוסף על הספרנים ומחדד עוד יותר את תת-התקניות של מצבת כח האדם.
- 15.9.2 התקנות ממליצות על כך שלפחות מחצית מעובדי הספרייה (למעט עובדי השרותים) צריכים להיות בעלי הכשרה פורמאלית כספרנים, ולכך יש לחתור.
- (סעיפים 6.1, 9.1, 9.2 בדוח)

15.10 קשר עם הקהילה, הסברה ופרסום

15.10.1 הביקורת ממליצה לפעול לשיפור פרסום הספרייה בקרב הקוראים בדרכים שונות. חשיבות מיוחדת יש להקמת אתר אינטרנט מתאים, שיהיה נגיש ישירות מאתר העירייה, יכיל מידע מפורט ויאפשר שרותים מקוונים.

15.10.2 הביקורת מציעה לשקול שילוב של ביקורים בספריית הילדים בתכניות הלימודים של הגיל הרך.

(סעיפים 13.1, 13.2 בדוח)

15.11 שעות הפתיחה

15.11.1 יש לקיים שעות פתיחה על פי התקנות.

(פרק 3 בדוח)

dingoo

נספח מס' 1: הצהרת אונסקו בנושא ספריות ציבוריות 1994

חופש, רווחה ופיתוח החברה והפרטים בה הם ערכי-יסוד בחברה האנושית. ניתן להשיגם אך ורק באמצעות יכולתם של אזרחים היודעים להשתמש בזכויותיהם הדמוקרטיות וליטול תפקיד פעיל בחברה. השתתפות בונה ופיתוח הדמוקרטיה תלויים בחינתן משיביע רצון, כמו גם בגישה חופשית ובלתי מוגבלת לידע, מחשבה, תרבות ומידע.

הספרייה הציבורית - השער המקומי לידע - משמשת תנאי בסיסי ללימוד מתמיד, לקבלת החלטות בלתי תלויה ולהתפתחות תרבותית של הפרט ושל קבוצות חברתיות.

הצהרה זו מעידה על אמונתו של אונסקו בספרייה הציבורית ככוח חיוני בשירות הרוחני, התרבות והמידע, וכן כסוכן עיקרי לטיפול השלום והרווחה הרוחנית באמצעות עולמם הרוחני של גברים ונשים.

אונסקו מעודדת, על כן, את הרשויות הלאומיות והמקומיות לתמוך בספריות הציבוריות וליטול חלק פעיל בפיתוחן.

הספרייה הציבורית

הספרייה הציבורית היא מרכז המידע המקומי, והיא פתחת בפני קוראיה אפשרות נישא נוחה לסוגים שונים של ידע ומידע.

שירותיה של הספרייה הציבורית ניתנים על בסיס של שוויון-גישה לכול, בלי הבדל גיל, גזע, מין, דת, לאום, שפה או סטטוס חברתי. על הספרייה לספק שירותים ותומרים מיוחדים לקוראים אשר אינם יכולים מסיבה כלשהי להשתמש בשירותים ובחומרים הרגילים, למשל מיעוטים חוזרים שפה זרה, אנשים מוגבלים או מי שנמצאים בבתי סוהר או בבתי חולים.

על כל שכבות הגיל למצוא חומר המתאים לצורכיהם. אוספים ושירותים צריכים לכלול את כל סוגי הטכנולוגיות המודרניות והאמצעים הנאותים לצד החומרים המסורתיים. איכות גבוהה וזיקה לצרכים ולתנאים המקומיים הם בגחיתה אבן פינה. על החומר לשיקף מגמות והתפתחויות חברתיות עכשוויות כמו גם את הזיכרון של המאמץ והדמיון האנושיים.

אוספים ושירותים אינם צריכים להיות נתונים לצמורה כלשהי, אידיאולוגית, פוליטית, או דתית, או ללחצים מסחדיים.

יעדיה של הספרייה הציבורית

- היעדים שלפנינו שענינם מידע, ידע קרוא וכתוב, חינוך ותרבות, צריכים לעמוד במרכז השירותים שמציעה ספרייה ציבורית:
1. יצירה וחינוך של הרגלי קריאה של ילדים מגיל מוקדם.
 2. תמיכה בחינוך אינדיווידואלי ועצמי לצד חינוך רשמי בכל הרמות.
 3. הבטחת הזדמנויות להתפתחות עצמית יצירתית.
 4. גרוי הדמיון והיצירתיות של ילדים ונוער.
 5. עידוד המודעות למורשת התרבותית, ועידוד הערכה של האמנויות, ההישגים המדעיים והחדושים הטכנולוגיים.
 6. הבטחת גישה לביטויים חרבותיים בכל אמנויות הכמה.
 7. סיפוח דו-שיח בין-תרבותי ועידוד רבגוניות תרבותית.
 8. תמיכה במסורת שבעל-פה.
 9. הבטחת גישה לאזרחים לכול סוגי המידע הקהילתי.
 10. מתן שירותי מידע הולמים לעסקים, לאגודות ולקבוצות אינטרסים המצויים במקום.
 11. עזרה בפיתוח מיומנויות מידע ובשימוש במחשב.
 12. תמיכה והשתתפות בפעילויות ובתכניות להוראת קרוא וכתוב לכל הגילים, ויחום פעילויות כאלה אם הן חרשות.

תקצוב, תחיקה ורשתות

- בעיקרון, על הספרייה הציבורית להעניק שירותים ללא תשלום. הספרייה הציבורית מצויה באחריות הרשויות המקומיות והממלכתיות; על הספרייה לקבל תמיכה בתחיקה מיוחדת ולהיות מתוקצבת על-ידי הרשויות הממלכתיות והמקומיות. עליה להיות רכיב מהותי בכל אסטרטגיה לסווח-ארוך בנושאי תרבות, הספקת מידע, ידע קרוא וכתוב וחינוך.
- כדי להבטיח תיאום ושיתוף פעולה כלל ארצי בין ספריות, על התחיקה והתכניות האסטרטגיות להגדיר ולעודד רשת ספריות לאומית המבוססת על תקן מקובל של שירות.
- רשת הספריות הציבוריות תעוצב בזיקה לספריות לאומיות, אזוריות, מחקריות ומיוחדות בנוסף לספריות בבתי-ספר, מכללות ואוניברסיטאות.

תפעול וניהול

- יש לנסח מדיניות ברורה, שתגדיר מטרות, קדימויות ושירותים בזיקה לצורכי הקהילה המקומית. על הספרייה הציבורית להיות מאורגנת ביעילות, ועליה לקיים דמה מקצועית נאותה בכל פעולותיה.
- יש להבטיח שיתוף פעולה עם גורמים מתחומים שנוגעים לעניין; למשל, קבוצות קוראים ואנשי מקצוע אחרים במישור המקומי, האזורי, הלאומי ואף הבין-לאומי.
- על שירותי הספרייה להיות נגישים פיזית לכל חברי הקהילה; מתחייב מיקום מתאים של המבנים, מתקני קריאה ולימוד טובים, טכנולוגיות נחוצות ושעות פתיחה נוחות לקוראים. כמו כן מתחייבים שירותי חוץ לאלה שאינם מסוגלים להגיע לספרייה.
- על שירותי הספרייה להיות מותאמים לצרכים השונים של קהילות כפריות ועירוניות.
- הספרן הוא מתווך פעיל בין קוראים למקורות מידע.
- השתלמות מקצועית וחינוך מתמיד של הספרן הכרויים להבטחת שירות נאות.

4

• יש לספק תוכניות הינוכיות למשתמשי-חוץ ולקוראים, כדי שאלה יסייעו להם ליהנות מכל המקורות העומדים לרשותם.

הגשת ההצהרה

אנו תובעים בזה ממקבלי החלטות ברמה הלאומית והמקומית ומקהילת הספריות בכללה בעולם כולו להגשים הלכה למעשה את העקרונות המוצעים בהצהרה זאת.

הוכן בשיתוף עם IFLA, נובמבר 1994.

מקור: "יד לקורא", דצמבר 1995.

29.1.96

נספח ב'

תקנון הספרייה

1. הספרייה פתוחה ל כ ל .
2. השואלת/ת אחראית על שלמות הספר ועל נקינותו.
3. הקוראת/ת יחויב/תחויב בדמי הרשמה חד-פעמיים בעת ההרשמה.
4. עבור השאלת ספרים אל מחוץ לספרייה ישלם/תשלם הקורא/ה דמי קריאה.
גם אם החזיק/ה בספר זמן רב ישלם עבור מלוא התקופה.
5. על הקורא/ה להחזיר את הספרים בזמן כנדרש : ספרי עיון תוך הזמן שניתן לו. ספרות יפה תוך 3 שבועות. לעיתים תוגבל ההשאלה לתקופה קצרה יותר. בכל מקרה יצוין מועד ההחזרה במדויק על גבי סופס הנמצא בספר, אותו ישאל/תשאל הקורא/ה.
6. קורא/ה שלא יחזיר/תחזיר ספרי עיון תוך הזמן שנקבע לו, לא יקבל ספרי עיון נוספים, לתקופה מוגבלת.
7. אין הקורא/ה רשאים/ת להעביר לאדם אחר ספר ששאל/ה מהספרייה.
8. על הקורא/ה להודיע מיד על שינוי בכתובתו/ה.
9. הנהלת הספרייה רשאית להפסיק חברות של קורא בספרייה, אם יעבור על התקנות.
10. כל אדם רשאי לשבת בחדרי העיון ללא כל תשלום.
11. בספרייה חדר מוסיקה ומשחקה העובדים לרשותכם לפי תנאים המוצגים בכניסה לאותם חדרים.
12. שהיה נעימה.

נספח מס' 3: חוק הספריות הציבוריות, תשל"ה-1975

הגדרות

1. בחוק זה
- "השר" - שר החינוך והתרבות.
- "ספרים" - ספרים, כתבי עת ועיתונים, לרבות ספרות בכתב עיוורים וכל חומר גרפי ואור-קולי.
- "ספרייה ציבורית" - ספרייה שהיא פתוחה לכל והוקמה לפי סעיף 2 או הוכרה לפי סעיפים 2 או 3.

ספרייה של רשות מקומית

2. (א) השר רשאי, בהתייעצות עם שר האוצר ושר הפנים וכל רשות מקומית, רשות מקומית הנוגעת בדבר, להורות בצו, לרשות מקומית אחת או לרשויות מקומיות אחדות במשותף, להקים, להחזיק ולנהל ספרייה ציבורית בתחום שיפוטן.
- (ב) השר רשאי להכיר בספרייה קיימת של רשות מקומית כספרייה ציבורית, ומשעשה כן יחול עליה חוק זה.

ספרייה של ארגון ציבורי

3. (א) לפי בקשתו של ארגון ציבורי ובהתייעצות עם הרשות המקומית שבתחומה נמצאת הספרייה של הארגון, רשאי השר להכיר בספרייה כספרייה ציבורית, ומשעשה כן יחול עליה חוק זה, אולם לא ייפגע מעמדה המשפטי בשל כך.
- (ב) השר יקבע בתקנות, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, את המבחנים שלפיהם יחא ניתן להכיר בספרייה לפי סעיף זה, וכן את התנאים לביטול ההכרה, בין ביחמה השר ובין לפי בקשת הארגון.
- (ג) השר רשאי, לאחר שהודיע על כך לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת, לקבוע בתקנות דרכי פעולתן של ספריות ציבוריות שהוכרו לפי סעיף זה, לרבות שיתוף בניחול ובארגון האמצעים עם הספרייה של הרשות המקומית, וחלוקת תחומי פעולתן.

שיתוף גופים אחרים

4. רשות מקומית רשאית לשתף מוסדות וגופים אחרים בהקמתה של ספרייה ציבורית, בתחזוקתה ובניהולה, אולם לא יהיה בכך כדי לטויע מאחריותה של הרשות המקומית על פי חוק זה.

שיעור השתתפות המדינה

5. השר יקבע כל שנה, בהתייעצות עם שר האוצר ושר הפנים ולאחר שמיעת דעתם של הרשויות המקומיות והארגונים הציבוריים הנוגעים בדבר, את שיעור השתתפותו של אוצר המדינה בהקמת ספריות ציבוריות, בתחזוקתן ובניהולן.

שירותים

6. ספרייה ציבורית תספק, בתחום השיפוט של כל רשות מקומית הנוגעת בדבר, שירותים כפי שייקבעו בתקנות.

תשלומים

7. שירותי ספרייה ציבורית ינתנו חינם, אולם ניתן לגבות תשלומים בשל איחור בהחזרת ספרים או בשל אי החזרתם או בשל השחתתם או בשל שירותים מיוחדים שניתנו, הכול כפי שקבע השר.

מועצה לספריות ציבוריות

8. (א) השר יקים מועצה לספריות ציבוריות והוא ימנה את חבריה מבין אנשי הינוך, ספרנים בכירים ונציגי משרד החינוך והתרבות, משרד הפנים, רשויות מקומיות ומוסדות ציבור הנוגעים בדבר.
(ב) השר יוועץ במועצה בכל הנוגע לביצוע חוק זה; המועצה רשאית להעלות לפני השר הצעות משלה.

ביצוע ותקנות

9. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו לרבות
- (1) סדרי הפיקוח על ספריות ציבוריות;
 - (2) הכישרים המקצועיים לניהול ספרייה ציבורית;
 - (3) דרכי השיתוף של גופים ומוסדות בקיום ספריות ציבוריות;
 - (4) עידוד רכישת ספרים המתפרסמים בישראל;
 - (5) העסקת כוח אדם, הקמת מבנים וקביעת תקציבים למלאי ספרים לכל ספרייה ציבורית; תקנות לעניין פסקה זו יותקנו בהתייעצות עם שר האוצר ושר הפנים, ותיאומים בהן לעניין רשות מקומית הנוגעת בדבר בהתייעצות עם אותה רשות מקומית.

החלה

10. חוק זה יחל בהדרגה, מדי שנה בשנה, על פי צווים שיתן השר, לאחר התייעצות עם שר האוצר ושר הפנים ולאחר שהודיע על כך לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת, עד שתושלם החלתו על כל הרשויות המקומיות.

יצחק רבין
ראש הממשלה

אפרים קציר
נשיא המדינה

אהרון יז'לן
שר החינוך והתרבות

מקור: ספר החוקים 779, א' באלול תשל"ה, 8.8.1975

נספח ג' 2

MINISTRY OF SCIENCE CULTURE & SPORT

משרד המדע התרבות והספורט

היועץ המשפטי

Legal Advisor

טי תמרו, הנספח

19 יוני, 2002

אל: שר

המנכ"ל

מנהל מינהל התרבות

סמנכ"ל כלכלה ותקציבים

מנהל מחלקת ספריות

מאת: היועצת המשפטית

הנדון: תיקון חוק הספריות הציבוריות, התשל"ח - 1975

רצ"ב נוסח התיקון לחוק הספריות הציבוריות, התשל"ח - 1975, כמו שהתקבל בקריאה שניה ושלישית בכנסת אתמול, 18.6.02. החידוש העיקרי בתיקון לחוק הוא הגדלתה של חשתתמות המדינה בתקציב הספריות הציבוריות ל- 50% מעלות החשתתמות, בלא שיופחתו תקציבי ההשתתמות של השלטון המקומי.

ראוי להדגיש כי חוראת החוק בעניין זה נכנסת לתוקף רק החל מ- 1.1.04 (אלא אם יחל אוצר המדינה לפני כן במימושו), ואף זאת, באופן הדרגתי לחלחל במהלך חמש שנים. עוד יודגש כי ההחלה במהלך חמש שנים איננה חייבת להיות בשיעורים שווים בכל אחת מן השנים.

בברכה,

עדנה תראל

העתיקים:

סמנכ"ל הסברה וקשרי חוץ

יועצת התקשורת לשר

חשב המשרד

סמנכ"ל מינהל ומשאבי אנוש

סגנית מנהל מחלקת ספריות

עוזרת היועצת המשפטית

בנין ג', הקריה המרכזית, ת.ד. 49100, ירושלים 91490, טלפון: 02-5411200, פקס: 02-5825581, E-mail: edna@most.gov.il
כתובת אתר משרד המדע ובנויטורנט: http://www.most.gov.il

1

FAX NO. 972 2 5601498

DIVISION OF LIBRARIES

1-DEC-03 SUN 13:15

חוק הספריות הציבוריות (תיקון), התשס"ב-2002-

- 1 תיקון סעיף 1.1
1
- כחוק הספריות הציבוריות, התשלי"ה-1975¹ (לחלן - לחוק העיקרי), בסעיף 1-1
- (1) במקום ההגדרה "ספרים" יבוא:
- "ספר" - ספר, כתב עת, עתון או דבר דפוס אחר, סרט, תקליט, וכן חומר גרפי, קולי או אור-קולי אחר, והכל בכל צורה שבהם הם מופצים ולרבות בכתב לעוורים²;
- (2) אחרי ההגדרה "ספרייה ציבורית" יבוא:
- "סרט" - בכל דרך שבה הוא מופץ לרבות קלטת וידאו;
- "עיתון" - כמשמעותו בסעיף 2 לפקודת העיתונות²;
- "תקליט" - בכל צורה שבה הוא מופץ, לרבות קלטת או תקליטור.
- 2.2 אחרי סעיף 1 לחוק העיקרי יבוא:
- "מטרה" 1.A. חוק זה בא להסדיר את פעילותן של הספריות הציבוריות לטובת הציבור, במטרה לקדם את החינוך והתרבות בישראל ולהבטיח שירותי ספרייה ציבורית, בזמינות ובאיכות סבירים, לצד אמצעים להבטחת מקורות המימון למימוש מטרה זו.
- 2 תיקון סעיף 3.3 בסעיף 2(A) לחוק העיקרי אחרי "השר רשאי" יבוא "לשם השגת מטרתו של חוק זה".
- 4.4 במקום סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא:
- "שיעור החשתנות" 5.9 (א) (1) אחת לשלוש שנים יקבע השר, בכפוף להוראות פסקה (2), את העלות השנתית של הוצאות החזקה והניהול של ספרייה ציבורית (בחוק זה - העלות השנתית)
- (2) השר יקבע את העלות השנתית בהסכמת שר האוצר, ובהתייעצות עם שר הפנים, מרכז השלטון המקומי וארגון המועצות האזוריות בישראל, לפי אמות מידה שיקבע כאמור בשים לב לתקנות לפי סעיף 9(5).
- (3) השר, בהסכמת שר האוצר ושר הפנים, יקבע כללים להצמדת טכום העלות השנתית, וכן כללים בדבר הפחתת טכום העלות השנתית במקרים מיוחדים המצדיקים זאת.
- (ב) אוצר המדינה ישונוף בהחזקתה ובניהולה של ספרייה ציבורית, בשיעור שלא יפחת מ-50% מוצעלות השנתית שנקבעה לפי סעיף קטן (א).

¹ ס"ח התשל"ה, עמ' 230.
² חוקי א", כרך ב' עמ' 1191.

(ג) הרשות המקומית תשתתף בהחזקתה ובניהולה של ספריה ציבורית שבתחום שיפוטה, בשיעור שלא יפחת מ-50% מהעלות השנתית שנקבעה לפי סעיף קטן (א); היתנה הספרייה מוחזקת ומנוהלת על ידי רשויות מקומיות אחדות במשותף, יראו, לענין סעיף זה, את כלל הרשויות המקומיות המשתתפות בהחזקה ובניהול של אותה ספריה ציבורית כרשות מקומית אחת, השר, בהסכמת שר האוצר ושר הפנים, יקבע כללים לחישוב שיעור השתתפותה של כל רשות מקומית כאמור.

(ד) השר יקבע כל שנה, בהתייעצות עם שר האוצר ושר הפנים ולאחר שמייעט דעתם של הרשויות המקומיות והארגונים הציבוריים הנוגעים בדבר, את שיעור השתתפותו של אוצר המדינה בהקמתן ובפיתוחן של ספריות ציבוריות.

תיקון סעיף 5. בסעיף 6 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "לרבות שירותים המאפשרים גישה למאגרי ידע ומידע".

תיקון סעיף 6. בסעיף 7 לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "או בשל שירותים מיוחדים" יבוא "הכל כפי שקבע השר, כן ניתן לגבות תשלומים בשל שירותים מסויימים שניתנו, כפי שקבע השר, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת".

תיקון סעיף 7. בסעיף 8 (ב) לחוק העיקרי במקום "בכל הנוגע לביצוע חוק זה" יבוא "בכל עניין הנוגע לחוק זה".

תיקון סעיף 8. בסעיף 9 (5) לחוק זה במקום "העסקת כוח אדם, הקמת מבנים וקביעת תקציבים למלאי ספרים" יבוא "תקנים לעניין העסקת כוח אדם ולענין הקמת מבנים וכן מלאי ספרים".

תחילה 9. תחילתו של סעיף 5 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 4 לחוק זה ביום ז' בטבת התשס"ד (1 בינואר 2004) או ביום שבו יחל אוצר המדינה להשתתף בעלות השנתית כאמור בסעיף 5 (ב) לחוק האמור, לפי המוקדם (בחוק זה - יום התחילה).

הוראת מעבר 10. על אף הוראות סעיף 5 (ג) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 4 לחוק זה, בחמש השנים הראשונות שלאחר יום התחילה תשתתף רשות מקומית בהחזקתה ובניהולה של ספריה ציבורית שבתחום שיפוטה, בסכום שלא יפחת מהגבוה מבין אלה:

- (1) 50% מסכום העלות השנתית שנקבעה לפי סעיף 5 (א);
- (2) סכום השתתפותה בפועל בהחזקתה ובניהולה של אותה ספריה ציבורית בשנת 2000 כשהוא צמוד למדד; השר, בהסכמת שר האוצר ושר הפנים, יקבע את דרכי הצמדת סכום ההשתתפות.

2

(ג) הרשות המקומית תשתתף בהחזקתה ובניהול של ספריה ציבורית שבתחום שיפוטה, בשיעור שלא יפחת מ-50% מהעלות השנתית שנקבעה לפי סעיף קטן (א); היתרה הספרית מוחזקת ומנוהלת על ידי רשויות מקומיות אחדות במשותף, יראו, לענין סעיף זה, את כלל הרשויות המקומיות המשתתפות בהחזקה ובניהול של אותה ספריה ציבורית כרשות מקומית אחת, השר, בהסכמת שר האוצר ושר הפנים, יקבע כללים לחישוב שיעור השתתפותה של כל רשות מקומית כאמור.

(ד) השר יקבע כל שנה, בחתייעצות עם שר האוצר ושר הפנים ולאחר שמיעת דעתם של הרשויות המקומיות והארגונים הציבוריים הנוגעים בדבר, את שיעור השתתפותו של אוצר המדינה בהקמתו ובפיתוחן של ספריות ציבוריות.

תיקון סעיף 5. בסעיף 6 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "לרבות שירותים המאפשרים גישה למאגרי ידע ומידע".

תיקון סעיף 6. בסעיף 7 לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "או בשל שירותים מיוחדים" יבוא "והכל כפי שקבע השר; כן ניתן לגבות תשלומים בשל שירותים מסויימים שניתנו, כפי שקבע השר, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת".

תיקון סעיף 7. בסעיף 8 (ב) לחוק העיקרי במקום "בכל הנוגע לביצוע חוק זה" יבוא "בכל עניין הנוגע לחוק זה".

תיקון סעיף 8. בסעיף 9 (5) לחוק זה במקום "העסקת כוח אדם, הקמת מבנים וקביעת ונקציבים למלאי ספרים" יבוא "תקנים לעניין העסקת כוח אדם ולעניין הקמת מבנים וכן מלאי ספרים".

תחילה 9. תחילתו של סעיף 5 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 4 לחוק זה ביום ז' בטבת ה'תשס"ד (1 בינואר 2004) או ביום שבו יחל אוצר המדינה להשתתף בעלות השנתית כאמור בסעיף 5 (ב) לחוק האמור, לפי המוקדם (בחוק זה - יום התחילה).

הוראת מעבר 10. על אף הוראות סעיף 5 (ג) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 4 לחוק זה, בחמש השנים הראשונות שלאחר יום התחילה תשתתף רשות מקומית בהחזקתה ובניהולה של ספריה ציבורית שבתחום שיפוטה, בסכום שלא יפחת מהגובה מבין אלה:

(1) 50% מסכום העלות השנתית שנקבעה לפי סעיף 5 (א);

(2) סכום השתתפותה בפועל בהחזקתה ובניהולה של אותה ספריה ציבורית בשנת 2000 כשהוא צמוד למדד; השר, בהסכמת שר האוצר ושר הפנים, יקבע את דרכי הצמדת סכום ההשתתפות.

3

השתתפות אוצר המדינה כאמור בסעיף 5(ב) לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 4 לחוק זה, תהיה בהדרגה, באופן שעד תום חמש שנים מיום התחילה תושלם מלא ההשתתפות.

.11

החלה
בהדרגה

נספח ג' 3

הצעת חוק לקריאה שניה ולקריאה שלישית

נספח מס' 25/מ

חוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), התשס"ג-2003

פרק א': מטרת החוק

1. מטרה
- חוק זה בא לתקן חוקים שונים, לדחות את תחילתם של חוקים, לבטל חוקים וכן לקבוע הוראות נוספות, במטרה לאפשר התייעלות מבנית ארוכת טווח של המגזר הציבורי, לבצע רפורמות בענפי המשק, להשיג את יעדי התקציב ולצמצם את הגרעון הממשלתי, ההוצאה הממשלתית והציבורית והחוב הלאומי, והכל במסגרת תכנית להבראת כלכלת ישראל.

פרק ב': רשויות מקומיות

2. תיקון חוק הסדרים במשק המדינה התשנ"ג-1992, בסעיף 9 -
- (1) בסעיף קטן (א) בסופו, במקום "בהתאם לנוסחאות" יבוא "בהתאם לכללים";
- (2) בסעיף קטן (ב) -
- (א) ברישה, במקום הקטע החל במילים "בהתאם לנוסחה שיקבעו השרים בתקנות" ועד המילים "לשם התייעלות" יבוא "בהתאם לכללים שייקבעו לפי סעיף קטן (א)";
- (ב) במסקת משנה (1), במקום "לְנוֹסְחָה שתיקבע" יבוא "לכללים שייקבעו";

נספח ג' 4

תקנות הספריות הציבוריות (שעות פתיחה), תשל"ט-1978

בתוקף סמכותי לפי סעיף 9 לחוק הספריות הציבוריות, תשל"ה-1975, ולאחר היועצות במועצה לספריות ציבוריות אני מתקין תקנות אלה:

1. (א) מספר השעות השבועיות שספרייה ציבורית תהיה פתוחה לציבור יהיה לפחות כדלקמן:

(1) הספרייה המרכזית של ספרייה ציבורית בערים ובמועצות מקומיות או של ספרייה משותפת:

ימים	מספר שעות פתיחה בשבוע	
	מבוגרים ובני נוער	ילדים
15	20	עד 5.000
20	30	5.001 עד 20.000
25	40	20.001 עד 50.000
25	50	50.001 עד 150.000
30	60	150.001 ומעלה

(2) ספרייה מרכזית של ספרייה ציבורית במועצות אזוריות או סניף ראשי של ספרייה ציבורית בערים ובמועצות מקומיות או של ספרייה משותפת:

ימים	מבוגרים ובני נוער
25	40

(3) סניף של ספרייה ציבורית בערים ובמועצות מקומיות או של ספרייה משותפת, המשרתת לפחות 1000 תושבים:

ימים	מבוגרים, בני נוער וילדים
15	

(4) סניף של ספרייה ציבורית במועצה אזורית או של ספרייה משותפת, המשרתת פחות מ-1000 תושבים:

ימים	מבוגרים, בני נוער וילדים
8-4	

(כ) הספרייה תהיה פתוחה בשעות קבועות, לרבות שעות אחרי הצהריים והערב.

(ג) ספרייה ניידת תבקר בכל אחת מתחנותיה לפחות אחת לשבוע, בשעות אחרי הצהריים, למטרק זמן של חצי שעה או יותר.

דבולין המר
שר תחינוך התרבות

ט"ו אלול תשל"ח (11 בספטמבר 1978)
(1-111)

1 ט"ו תשל"ח, עמ' 131.

נספח ג' 5

חוק הטעירות הציבוריות תשל"ה - 1975
תקנות בדרך מלאי ספרים

בחוק סמכות לפי סעיף 9 לחוק הספריות הציבוריות תשל"ה - 1975, ולאחר היועצות
במועצה לספריות ציבוריות, אני מסמין תקנות אלה:

1. "יחידה מנהלית" - כל ספריה עצמאית או קבוצה של ספריות שיש להן
מנהל ומינהל אחר.

2. א. מלאי הספרים המינימלי ברשותה של יחידה מנהלית יהיה כדלקמן:

מספר החרכים	מספר הנפס
עד 10,000	4 אך לא פחות מ-10,000 כרכים
10,001 עד 20,000	3
20,001 עד 50,000	2½
50,001 עד 150,000	2
מעל 150,001	1½

ב. אספר לפחות ספריה ציבורית גם במלאי ספרים קטן מן המינימום שנקבע
לעיל ובחנאי שהגיע למינימום זה בסך זמן סביר.

3. א. מספר הספרים המינימלי שארכו יחידה מנהלית בכל שנה כספים יהיה
כדלקמן:

מספר החרכים	מספר הנפס
עד 20,000	250 אך לא פחות מ-1000 כרכים
20,001 - 50,000	200
50,001 - 150,000	150
מעל 150,001	100

ב. דכינת ספרים חקנה בבורה טובעת לאורך כל שנה הכספים.

4. מנהל הספרייה הציבורית יפגע, בהתאם לצרכי המקום ולפי דרישות הקוראים,
אח סוגי וכמויות הספרים, בחבי עז והעמנוים בעברית, בערבית ובשפות
לועזיות וכן החומר האור-גולי, לרבות חקליטיט, שהחקים ותמונות אמנותיות,
יחרכוב הספרייה הציבורית והוא האחראי לבחירתם.

5. ספריה ציבורית חייבת לדלל אוטפיה באופן טופף ומקפץ ולהוציאה מהטימוס
ספרים שעבר זמנו וספרים שחבלו או הוכחו.

6. ספריה ציבורית חקים אוסף מקומי כבו תרכו חומר על האזור ועל הייטובים
שבחוסט היא נכבאת.

7. לתקנות אלה ייקרא "תקנות הספריות הציבוריות (מלאי ספרים), תשל"ס -
1978".

זבולון המר
שר החינוך והתרבות

ת"ח תשל"ה, ע"מ 230

אלטק דו תול 377
נספחים - 9 קולוני
כאמל אטשו תמו
המיטו בלונה - תמו
תמונת חקליטיט
קולוני חקליטיט
עמער
(שמעולה דלעו)

התקנות יחידה מנהלית או קבוצה של ספריות שיש להן מנהל ומינהל אחר. מספר החרכים מספר הנפס עד 10,000 4 אך לא פחות מ-10,000 כרכים 10,001 עד 20,000 3 20,001 עד 50,000 2½ 50,001 עד 150,000 2 מעל 150,001 1½ מספר החרכים מספר הנפס עד 20,000 250 אך לא פחות מ-1000 כרכים 20,001 - 50,000 200 50,001 - 150,000 150 מעל 150,001 100

מועצה
לספריות
ציבוריות

8. (א) השר יקים מועצה לספריות ציבוריות והוא ימנה את חבריה מביין אנשי חינוך, ספרנים בכירים ונציגי משרד החינוך והתרבות, משרד הפנים, רשויות מקומיות, ספרנים ומוסדות ציבור הנוגעים בדבר.

(ב) השר ייוועץ במועצה בכל הנוגע לביצוע חוק זה; המועצה רשאית להעלות לפני השר הצעות משלה.

ביצוע ותקנות

9. השר ממנה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע, לרבות —

- (1) סדרי הפיקוח על ספריות ציבוריות;
- (2) הבישורים המקצועיים לניהול ספרייה ציבורית;
- (3) דרכי השיתוף של גופים ומוסדות בקיום ספריות ציבוריות;
- (4) עידוד רכישת ספרים המחפרסמים בישראל;
- (5) העסקת כוח אדם, הקמת מבנים וקביעת תקציבים למלאי ספרים לכל ספרייה ציבורית; תקנות לענין פסקה זו יוחקנו בו-חתייעצות עם שר האוצר ושר הפנים, ותיאומים בהן לענין רשות מקומית הנוגעת בדבר — בהתייעצות עם אותה רשות מקומית.

10. חוק זה יחול בהדרגה, כדי שנה בשנה, על פי צווים שיתן השר, לאחר התייעצות עם שר האוצר ושר הפנים ולאחר שהודיע על כך לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת, עד שתושלם החלטה על כל הרשויות המקומיות.

אהרון ידליון
שר החינוך והתרבות

יצחק רבין
ראש הממשלה

אפרים קציר
נשיא המדינה

נספח ג' 6

חוק הספירת הציבוריות השל"ה - 1975

הקנות בד"כ כח ארט

בחוק מסכומי לפי סעיף 9 לחוק הספירות הציבוריות, השל"ה - 1975
ולאחר היועצות במועצה לטעויות ציבוריות, אני מתקין תקנות אלה:

1. "ספרן מקצועי" - ספרן מוטסק (בוגר בית ספר אוניברסיטאי
לספרנות), ספרן סורטה (בוגר סלול לטעויות במוטסק חינוך
על-תיכוני), או ספרן (בעל תעודת טלב ב' של ארגון ספרני
ישראל).

2. צוות עובדי הספרייה הציבורית, למעט עובדי אירוחים
יהיה כולקמן:
א. טעויות טל. עיריות ומועצות מקומיות:
מספר החוטבים
עד 10,000
מספר העובדים
מסרה לכל 2,000 חוטבים
אך לפחות מסרה אחת
20,000 - 10,000
מסרה לכל 2,500 חוטבים
אך לפחות חמס מסרות
50,000 - 20,000
מסרה לכל 3,000 חוטבים
אך לפחות שמונה מסרות
150,000 - 50,000
מסרה לכל 3,500 חוטבים
אך לפחות 17 מסרות

ב. ספריות טל מועצות אזרחיות וטעויות מטהמסות
מספר החוטבים
עד 20,000
מספר העובדים
מסרה לכל 2,000 חוטבים
אך לפחות מסרה אחת
50,000 - 20,000
מסרה לכל 2,500 חוטבים
אך לפחות עטר מסרות
50,000
מסרה לכל 3,000 חוטבים
אך לפחות עטרים מסרות

ג. לפחות מחצית צוות עובדי הספרייה הציבורית, למעט עובדי
הסרתים, יהיו ספרנים מקצועיים.

ד. מנהל הספרייה, מנן הסגול, אחראים לנוטא ואחראים לסניפיט
ראשים יהיו ספרנים מקצועיים.

3. לתקנות אלה ייקרא "תקנות הספירות הציבוריות (כח ארט),
השל"ה-1975".

זכרון המר
שר החינוך והתרבות

נספח ג' 7

המועצה לספריות ציבוריות – ועדת תקינה
21.3.02

הצעת תקנות בדבר מלאי משאבים

מאז 1975, כאשר הוצעו תקנות מלאי ספרים, חלו שינויים מרחיקי לכת בכמה כיוונים אשר משפיעים על אוספי הספרייה הציבורית:

1. קיים כיום מגוון רחב של משאבים לא-ספרים, ובספריות רבות מסתחים אוספי מדיה שונים, כולל משאבים אלקטרוניים – מאגרי מידע, למדוחות מאספים וירטואליים של אתרי אינטרנט.
2. יש התייחסות רבה וחייבית יותר לאוספים בשפות זרות. בשנים האחרונות האוספים ברוסית התנוחו ונמצאו בספריות.
3. סל השירותים המינימליים המציע כולל הרחבת שירותי היעץ שספרייה צריכה לתת וכולל אספקת מידע קהילתי – דבר המחייב אוספי יעץ טובים.
4. ע"פ חוק חופש המידע ספריות ציבוריות אמורות לספק מידע רשמי לתושבים.

השאלה: מהי ספרייה ראשית? האם כל אוסף קטן ייחשב לספרייה ציבורית?

הקריטריונים שעמדו לנגד חברי הוועדה בר"ן היו:

- סל השירותים שאפשר במועצה בדצמבר 2000
- מתן אפשרות של הוצאות הסטנדרטים לשובים בגדלים שאינם ולאמלכיות יעד שונות
- סטנדרטים מקובלים בעולם, במדינות אחרות וכפי שבאים לידי ביטוי בהנחיות איפ"א
- התפוקה המו"לית בארץ

התגבשו ההמלצות הבאות:

אוסף בשפות זרות

גודל קבוצת התושבים שהם דוברי שפה זרה, המחייבת לטפח אוסף בשפה הזרה (ספרים, עיון, כונני עוז).	גודל הישוב
20%	עד 20,000 תושבים
15%	20,001-50,000
10%	50,001-100,000
5%	מעל 100,000 תושבים

יש לשוק אוספים בשפות זרות דרך ארגונים עדייט, עיונות בשפה זרה ובמקומות הריכוז של דוברי שפה זרה, כדי להבטיח חשיפה של פניולות הספרייה לקהל היעד.

אוסף מדיה לא ספריים

הגדרה: תקליטורים, קלטות, סרטים, ספרים מדברים, למדוחות, משחקים.

הספריות בארץ ומאות עדיין בשלב ההקמה (ע"פ הגדרת איפ"א) בכל הטווח לוונור לא ספרי, על מן כל ההותייחסות היא של שלב א' – פיתוח מנאץ של האוספים.

המדדים משקפים את העלויות הגבוהות יותר של אוספי מדיה לא-ספרים והעובדה שכעת האוספים הלא ספריים בספריות הם דלים ביותר ונדרש מאמץ כדי להגיע לרמה הראשונה המוצעת.

וומלץ להמשיך במיפוש דרכים להחלת העלויות דרך רכישות מרכזות.

יש להגיע למדדים להלן **תוך 5 שנים**: מודיני אלה הם עדיין תחת למומלץ ע"י איפ"א. לאחר 5 שנים יש לבדוק שוב את הקריטריונים בהתאם להתפתחויות בטכנולוגיות המידע, וכך שאיפה להמשיך בפיתוח האוספים הלא-ספריים.

גודל האוסף הלא-ספרי מתוך סה"כ האוסף של הספרייה	גודל הישוב
1%	עד 20,000 תושבים
2%	20,001-50,000
3%	50,001-100,000
5%	מעל 100,000 תושבים

אוסף כתבי עת

רוב הספריות הציבוריות מכילות אחוז קטן מן העיתונות וכתבי העת המתפרסמים בארץ, ובגן הן אינן מספקות לתושבים גישה מלאה למידע עדכני ולמגוון הדעות.

מומלץ לבחוק דרכים ליצירת קונסורציום של ספריות ציבוריות או דרכים חלופיות להבטחת גישה למאמרים בכתבי עת לכל תושבי המדינה, כולל שותף פעולה עם גורמים מסחריים.

כל ספרייה תבנה אוסף כתבי עת בהליחה לאוסף הספרים – עבור ילדים, כתבי עת פופולריים לאוכלוסייה הבורה וכן כתבי עת עיוניים במקצועות השונים הנמצאים באוסף הספרייה.

מספר כתבי עת בספרייה	גודל הישוב
לפחות 10 כתבי עת	עד 20,000 תושבים
לפחות 30 כתבי עת	20,001-50,000
לפחות 50 כתבי עת	50,001-100,000
לפחות 100 כתבי עת	מעל 100,000 תושבים

המודדים המוצעים הם טיכמליים, לשלב הראשון, ויש לשאוף לפדדים גבוהים בכ- 100% בשלב השני.

גיהול האוסף

אוסף טוב הוא אוסף מעודכן ובעל רלוונטיות לאוכלוסייה היעד, והמפתח הוא רכש דילול שוטפים. יש להקפיד על רכישות שוטפות בכל התחומים ועל דילול שוטף של כל הפריטים הישנים, שאינם רלוונטיים לאוכלוסייה, וכן פריטים שהוגבלו או נפסחו.

רכש שוטף

הרכש השוטף מתייחס לכל הפריטים (ספריים ואל-ספריים) אשר חובנה על ספרייה ציבורית להוסיף לאוספייה מדי שנה, בהתאם למספר התושבים בישוב.

מספר הפריטים שירכשו כל שנה	גודל הישוב
250 לכל 1000 תושבים	עד 50,000 תושבים
200 לכל 1000 תושבים	100,000-50,001
150 לכל 1000 תושבים	מעל 100,001 תושבים

דילול

שני שלביו, לילול:

1. הקמת אוסף ב' (אחסון במדף סגור בספרייה או אחסון מרוחק);
2. הוצאה מן החלואי

אוסף ההשאלה – יש לנהל אוסף זה בשיטת "הספרייה המתחדשת" – כאשר כל שנה מדללים מספר פריטים למספר הפריטים החדשים הגנוסים לאוסף.

אוסף העין – הרחול יהיה בשיעור של לפחות 50% מן החומר החדש הנרכש. יש להקפיד שלפחותו שליש מן האוסף יהיה צעיר מ- 10 שנים.

יש לבדוק את נחיצות כותרים במ 30 שנה ויותר לאוסף הכללי של הספרייה, מתוך מגמה להשאיר רק פריטים חיוניים. הסעיף אינם חל על אוספים מיוחדים של הספרייה ואוספים בעלי אופי מקומי.

יש לבדוק אפשרויות של אחסון מרוחק וכן יחזמות של שתוף פעולה באחסון פריטים בשימוש נדיר.

גודל כללי של האוסף

הנחיות איפלא (2000) מציעות שבספריות קטנות החלוקה תהיה 1/3 ספרות יפה, 1/3 ספרות עיון ו- 1/3 ספרות ילדים. בספריות גדולות יותר והספריות מרכזיות החלק של העיון יהיה גדול יותר.

גודל הישוב	אוסף מינימלי- בכל השפות ובכל התחיה
עד 5,000	4 פריטים לתושב
5,001-50,000	3.5 פריטים לתושב
50,001-100,000	3 פריטים לתושב
מעל 100,000 תושבים	2.5 פריטים לתושב

מחשבים לרשות הקהל

מומלץ שבכל ספרייה יהיו לפחות מחשב אחד לכל 2,500 תושבים.

מאגרי מידע

תהיה גישה מכל נקודת שירות למאגרי מידע עבריים וכן גישה למשאבים דיגיטליים ברשת האינטרנט. ספריות מרכזיות וספריות גדולות יותר תאפשרנה גם גישה למאגרי מידע באנגלית.

פרסומים ממשלתיים

בכל ספרייה (מרכזית או יחידה מנהלית) יהיה אוסף מעודכן של פרסומים ממשלתיים ופרסומים של הרשות המקומית, על פי חוק חופש המידע.

סיכום

עם סיום כהונת המועצה המנכחית, גרצוני לסכם את עבודת ועדת התקנה הועדה קיבלה מנדט להציע תקנות בדבר כישורים מקצועיים לניהול ספריות, כוח אדם, מלאי משאבים וסדרי פקוח בספריות הציבוריות. תוך כדי העבודה התברר שאי אפשר לקבוע תקנים לטוב אדם מבלי לקבוע מה השירותים שספריות אמורות לספק. על כן התחליטה הועדה לעסוק בתקנות של שירותי הספרייה הציבורית, אשר אושרו ב- 1975 אך לא היו רלוונטיים יותר.

הועדה הציעה ארבע תקנות. שלוש תקנות אושרו במליאת המועצה בחודש דצמבר 2000.

1. תקנות בדבר שירותי הספרייה הציבורית
2. תקנות בדבר העסקת משאבי אנוש בספרייה הציבורית
3. תקנות בדבר הכישרים המקצועיים של משאבי אנוש בספרייה ציבורית

התקנות הללו טרם הועברו לשר ונדיין מעוככות במשרד המדע והתרבות, והועדה תפנה למחשבה כדי לזרז את הטיפול בהן. כל תקנה משקפת מציאות מסוימת, וכל שהזמן מתארך, התקנות ממיישנות והופכות לפחות רלוונטיות.

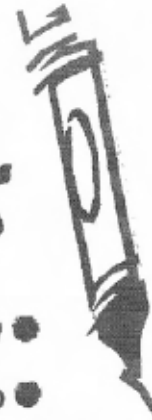
4. היום הצענו תקנה נוספת, בדבר אוטפי הספריות הציבוריות. החומר יעבד לכדי תקנה ויבא בפני המועצה הקרובה.

אני מקווה שמשרד המדע ימשיך לקדם נושא זה אצל הגורמים האחראיים לאישור התקנות.

נספח ד' 1

ציליעת הקוראים

הפסקה

- לרשותך שרות זה.
- כאשר אינך שואל ספר חודש או יותר תוכל להודיע מראש על הפסקה ולהימנע מתשלום מיותר.
- היציאה להפסקה מחיבת פרעון כל חוב, קודם להפסקה.
- שרות זה עד שנתיים. מעבר לכך יבוטל המנוי.

שרות הזמנות לספרות יפה

- לספרים הנמצאים בספריה לפחות 3 חודשים את/ה זקוק/ה לספר שנמצא בהשאלה? פנה לספרנית. הספר יוזמן עבורך ותקבל על כך הודעה לביתך.

תשלומים בזמן

- כדי להימנע מצבירת חובות וכדי לאפשר לנו לתת לך את השרות הרצוי, הינך מתבקש/ת לשלם בזמן - לפחות 3 חודשים מראש.

לשרותך -
עובדי הספרייה

נספח ד' 2

נוהל גריעת קורא

1. הנפקת דו"ח "קוראים בהפסקה", קוראים שיצאו להפסקה שנתיים קודם לתאריך הנפקת הדו"ח.
2. הנפקת דו"ח קוראים לפי תאריך ההחלפה האחרון שלהם שהיה שנתיים קודם.
3. איתור הקוראים במחשב ושינוי סיווגם מסיווג 9 לסיווג 51 וציון בכרטיס קורא את תאריך שינוי הסיווג.
4. הנפקת דו"ח קוראים בסיווג 51.

נספח ד' 3

מס' תיק
מס' תיק

עיריית כפר-טבא
לשכת ראש העיריה

מזכר פנימי

מס' תיק 1/10-10

אל: מנהל הסברה

מאת: ראש העיריה

הנידון

משרד הנוהל שהולך
באמצעות ז'ואן 23.6.86 קצנ'ן
המפקד קה"מ.
אם ניהל זה, אי שהולך
אם הפסקה ואלו איזש השאלה
ספרים קמץ שני, יראה כלי
ש"צ/ להסברה.

חתימה

תאריך 25.6.86

נספח ד' 4

תזכורת:

נוהל גריעת ספרים

- 1) יש לשנות את סטטוס הפריט במחשב לסטטוס 8.
- 2) אחת לשנה יונפק דו"ח ספרים שנגרעו.
- 3) לאחר הנפקת הדו"ח ובאישור אחראי המחשוב, הספרים ימחקו ממאגר הספרים במחשב.

רכש

- אחד מעקרונות הספרייה המובילים – גוון ומענה לכל אחד.
דבר שיבוא לידי ביטוי כמוכּן ברכש.
- מכאן שאסור שהרכש יבטא טעמו של אדם אחד, יהא אשר יהא.
- כל ספרנית מתבקשת לגלות ערנות לכל משאלה של קורא וכן להציע ספרים לרכישה גם עפ"י ידיעתה והבנתה.
- ילדים - דגש על ספרות לגיל הרך כולל פעוטות.
- מקום גם לספרים באנגלית.
- עדיפות לספרות ילדים טובה תוך מתן דגש גם על רמת האיורים כולל ספרים בלועזית.
- עיון - קשר פורה עם התלמידים והסטודנטים.
- ולצד זה – התעדכנות מתמדת מול ביקורות וסקירות בעיתונות כמו מול קטלוג מה"ד.
- אסור לזחד על ספרים 'קשים לרכישה', אותם ספרים שאינם של הוצאות המוכרות והמובילות.
- לדוגמה – ספרי אומנות, קטלוגים, ספרי החב' להגנת הטבע, מכונים שונים באוניברסיטאות.
- על הספרייה לשקף את הנעשה בתחומים השונים. דבר שיעשה רק ע"י פרישה רחבה של דעות והשקפות.
- סיפורת ככל היותר מגוון. ספרות פופולרית אינה נחותה. יחד עם זאת לספרות הקלאסית יהיה מקום מובטח על המדף.
- בענין כמות העותקים - הרצוי - מענה לביקוש.
המגבלה – התקציב.
- נשאף לקבל את אחוז ההנחה גבוה ביותר ולרוב (כמעט תמיד) נרכוש באותה הנחה שמקנה מרכז ההדרכה לספריות.

נספח ה' 1

תלשי חוץ		תלשיים מקומיים			כ- 1.9.02
תשלום חודשי ל-2 מכ"מ	תשלום חודשי למכ"מ 1	תשלום חודשי ל-2 מכ"מ	תשלום חודשי למכ"מ 1	דמי הרשמה	
36	27	27	18	45	חבוצי
27	18	18	13	45	תבון, חיל
22	15	15	10	30	ולד בית ספני
				חבוצי	שנה מיאט
				תלמיד	

1. לוח חבל בסני הראשון שבתול באולף יואם 22 ש' צאי הישא.
2. הנשם אב ה-15 באולף יואם למי חובל מלא.
3. הנשם אב-16 בחובל, לא יואם אבול אולף החובל.
4. הנשם יגבה א-4 חובלים מלא.
5. קשיים אגיל 65 ומלך יואם צאי הנשמה באבוב.
(פארום אשואם צאי קראק חובלים)

כא החוקה יפנאו לפי התקנות החבל

נספח ה' 2

MUNICIPALITY OF KFAR-SABA

עיריית כפר-סבא

הנהלה
מנכ"ל העירייה
טל: 09-7649103-4

י"א סיון, תשס"ב
22 מאי, 2002
תיק: 10-1/1
אסמכתא: 42773

אל: יואל כהן - מנהל הספרייה העירונית

מאת: מאיר אלונים - מנכ"ל העירייה

שלום רב,

הנדון: דמי קריאה למי שאיחר בהחזרת ספר

לאחרונה יצאו מכתבים ממשרד ע"ד טויסטר, לקוראים המחזיקים ספר תקופה ממושכת. מובן כי בתקופה זאת לא החליף הקורא ספר.

לאור מגבלות שונות יש לגבות דמי שימוש אשר לא יעלו באופן משמעותי על מחירם של הספרים - א.ז. לא יותר מ- 100 ש"ח.

מאיר אלונים
מנכ"ל העירייה

כפר סבא

הקאסונה זכרון

פרק ה'1: סידורים מיוחדים לנכים בבנינים ציבוריים

158. הגדרות תיקון תשס"א

בפרק זה -

"בנין ציבורי" - בנין הנמנה עם סוג בנינים המשמשים למטרה ציבורית, כפי שיקבע שר הפנים בתקנות באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת;

"היתר" - היתר לבניה לפי צ'רק ה'.

158. סידורים מיוחדים לנכים בבנין ציבורי קיים תיקון תשס"א, תשנ"ה

(א) בנין ציבורי קיים אשר נבנה לפי היתר שהוצא עד ליום ט"ז בניסן התשל"ב (31 במרס 1972), או שנבנה לאחר מכן וניתן לו פטור כדון מהתקנת סידורים מיוחדים לנכים כפי שנקבע בתקנות לפי חוק זה, רשאי שר הפנים, על אף האמור בכל דין, להורות לבעל או למחזיק או לשניהם, באופן וביחס שיקבע השר, להתקין בו סידורים מיוחדים לנכים כנדרש בתקנות לפי חוק זה, או חלק מהן, בתוך תקופת זמן שיקבע.

(ב) בנין ציבורי שנבנה לפי היתר שהוצא מיום י"ז בניסן התשל"ב (1 באפריל 1972) ואילך ולא הותקנו בו סידורים מיוחדים לנכים כפי שנקבע בתקנות לפי חוק זה ולא ניתן לגביו פטור ממילוי התקנות, תורה הועדה המקומית, על אף האמור בכל דין, לבעל או למחזיק או לשניהם, באופן וביחס שתקבע הועדה, להתקין בו סידורים מיוחדים כאמור תוך תקופת זמן שתקבע בהוראתה ושלא תעלה על שלוש שנים.

(ג) ניתנה לגבי בנין ציבורי הוראה כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), ומי שהוטלה עליו החובה לבצעה מנוע מחינה הנדסית לבצע את ההוראה במלואה, רשאי הוא, בתוך תשעים ימים מיום שקיבל את ההוראה, לבקש הקלה כאמור בסעיף 147 מאת הועדה המקומית; הועדה המקומית תעביר למחכנן המחוזי הודעה על מתן הקלה כאמור, וזה יהיה רשאי, תוך חמישה עשר ימים מיום קבלת ההודעה, לערוך עליה בפני ועדת הערר והיא הינתן רק אם לא יהיה בה כדי למנוע מנכים את השימוש בבנין הציבורי.

(ד) הוראה לפי סעיף זה לגבי בנין שיקר שימושו הוא לעסק טעון רישוי לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן בפרק זה - עסק טעון רישוי), תכלול התראה בדבר ביטול הרישוי, לפי סעיף 158, אם ההוראה לא תקייה.

(ה) מי שלא מילא את הוראה של שר הפנים לפי סעיף קטן (א) או הוראה של ועדה מקומית לפי סעיף קטן (ב) ולא אושרה לו הקלה כאמור בסעיף קטן (ג), רואים אותו כמי שהפר תנאי היתר.

158. ערעור תיקון תשס"א

(א) מי שקיבל הוראה משר הפנים כאמור בסעיף 158(א) או שקיבל הוראה מועדה מקומית כאמור בסעיף 158(ב), והוא סבור כי את הוצאות ביצוע ההוראה שהוטלה עליו יש להטיל במלואן או בחלקן על זולתו, הבעל או המחזיק, לפי הענין, רשאי הוא לערער, לענין הוצאות ביצוע ההוראה בלבד, לבית משפט השלום.

(ב) אין בהגשת ערעור כדי לפגוע בעצם החיוב לבצע את ההוראה כאמור בסעיף 158(א) ביד מי שחוייב לבצעה על פי ההוראה ובמועד שצוין בה.

(ג) לדיון בערעור יזמן גם מי שהסערעו טוען כי עליו לשאת בהוצאות ביצוע ההוראה.

(ד) הטלת ההוצאות וחלוקתן בין הבעל והמחזיק, או שיפוי בשל הוצאתן, בעקבות הערעור, יהיו כפי שבית המשפט ימצא צודק בנסיבות הענין.

158. ביטול רישוי עסק תיקון תשס"א, תש"ס

(א) היה עסק טעון רישוי עיקר שימושו של בנין ציבורי שלא קויימה לגביו הוראה לפי סעיף 158 תוך החקופה שקבע השר או הועדה המקומית כאמור בו, יורו השר או הועדה המקומית, לפי הענין, לרשום הרישוי לבטל את רישוי העסק.

(ב) הוראה עצמו נפגע מביטול רישוי כאמור בסעיף קטן (א) רשאי לעתור לבית משפט לענינים מינהליים.

(ג) הגשת עתירה לא תפגע בתקפו של הביטול, אך בית המשפט רשאי לתת צו לעכב או להתלות את תקפו.

158. מתן היתר לבנין ציבורי תיקון תשס"א

הועדה המקומית לא תיתן היתר לבנין ציבורי אלא אם נכללו בו הוראות בדבר סידורים מיוחדים לנכים כפי שנקבע בתקנות לפי חוק זה; אין בהוראה זו כדי לגרוע מחובתה של הועדה המקומית לפי סעיף 145(ב) או לפי כל הוראה אחרת המחייבת אותה.

נספח ז'

23 אוקטובר 2000

לכבוד
 מר מנחם בן-יצחק,
 מנהל אדמיניסטרטיבי,
 קרית ספיר.

שלום רב,

הנדון: סידורי ביטחון בספריה (ובקריה).

שוב מתעורר הצורך לבדוק מחדש עד כמה הסידורים מתאימים.

נראה לי שלא.

1. בספריית המבוגרים – חובה יציאת חרום שאינה הכניסה הרגילה + דלת הנפתחת במהירות והכוונה (שילוט) אליה.
 2. בספריית הילדים – המצב גרוע עוד יותר. אני חושש שהסולמות הכבדים כל-כך במרפסות, לא יענו על הצורך בזמן אמת (חלילה).
 - חובה לחשוב על פיתרון אמיתי ולא על אילתור.
 - גם עם הרבר כרוך בהוצאה כספית ניכרת, אין ברירה. אולי יהיה צריך לשנות את יעדי הכספים של 'מפעל הפיס' או כל דרך אחרת.
 3. לחצן מצוקה ליד חסדרן בכניסה + טלפון.
 4. הנחיות ותזריגול לכל המחלקות.
- נא לטיפולך.

בתודה,

יואל כהן

הערתקים:
 מר שמעוני, האחראי על הבטחון בעירייה
 מר מאיר אלוניס, מנכ"ל העירייה

14 נובמבר 2000

לכבוד
מר שמואל שמעוני,
עוזר מנכ"ל
מחלקת הביטחון,
כ א ג.

שלום רב,

הנדון: סידורי פינוי מספרית הילדים.

קיבלתי את תשובתך אך השאלה נותרה פתוחה.

המדובר בילדים שימצאו, חלילה, במלכודת בקומה השניה (!) ללא יציאת חירום.

פתרון הסולמות הוא פחות מדחוק.

לא רק שהם מגושמים, אלא שהם מובילים למקום סגור אחר (חצר סגורה של המעון) אז הרווחנו לא הרבה.

אין לנו כוונה 'לצאת ידי חובה' אלא לתת פתרון אמיתי ואני יודע כי גישתך כגישתי בענין.

ודאי, זה עולה כסף. כסף שאינו אצלך (ולכן העונק מופנה למנכ"ל), אך הפתרון צריך להיות בדיקה מחדש והעלות – לכך אני מקוה ימצא פתרון אפילו ע"י שינוי השימוש בכספי מפעל הפיס.

אני מציע פגישה משותפת של כל הבאים:

P מר אלונים, מנכ"ל העיריה
P מר שמעוני, עוזר מנכ"ל
P מר מנחם בן יצחק, מנהל אדמ' בקרית ספיר
P גב' אירית חגין, אחראית ספרית הילדים
P הח"מ.

בברכה,

יואל כהן

20 מרץ 2002

לכבוד
מר שמואל שמעוני,
ע' מנכ"ל ומנהל מח' בטחון,
כ א נ.

שלום רב,

הנדון: ספרית הילדים – בטחון

שוב אני נדרש לנושא.

היום קיימו ספרניות הספרייה תירגול של יציאת חרום.

חד משמעית -

הציוד ליציאת החרום כבד, מגושם, מסורבל ומסוכן. הוא אף מוביל ליציאה ללא מוצא.

בקצרה – הוא לא ראוי.

ולמטה בכניסה לבנין, עדין אין שומר חמוש.

ההורים – מודאגים והביקורים בספרייה פוחתים.

לדעתי יש באופן דחוף –

1. לבחון את נושא יציאת החרום. להגיע לתוכנית מוסכמת ולבצע.
חייבים לקבל 2 – 3 הצעות ולדאוג מהי דרך המילוט הנכונה ביותר, שגם אנו
נראה אותה ככזו.

וראוי לזכור. המילוט הוא לא רק לספרניות אלא, (חלילה) לילדים כולל פעוטות!!

2. לגבי השומר החמוש למטה. ידוע לי כי מר מנחם בן-יצחק מקדם את הנושא. אנא
עזור לו לזרז זאת מהסיבות הברורות.

3. כנ"ל לגבי יד לבנים.

נא לטיפולך הדחוף.

בברכה,

יואל כהן

העתיקים:

מר מאיר אלונים, מנכ"ל העיריה, כאן
מר מנחם בן-יצחק, מנהל אדמ' קרית ספיר, כאן
גב' אירית חגין, האתראית על ספרית הילדים, כאן

131

עיריית כפר-סבא
לשכת מנכ"ל העירייה

תאריך 1.5.02

מזכר

אל: יאסי גלובי
מאת: מנכ"ל העירייה

הנדון: גמל - הנהגה ספרווי - הלפנים

בסמ"א - הלפנים אין יקרא
היום, יש סולם רחוב ולסוף
המספר הלפנים המאנניק
ג.ג.ו הפנים יש למעט צינור
הולקני קולא בסימא זר

בכ"ל
חתימה

העתק
אחראי ק. יעקב
יאסר כהן
סגן יאסר
אחראי ק. יעקב

28 אפריל 2003

לכבוד
מר יצחק ולד,
ראש העיר,
כ א ג.

שלום רב,

הנדון: שמירה ראויה בכניסה לשני הבתים בקרית ספיר.

על רקע הפיגוע בתחנת הרכבת ועל רקע הפיגוע בקניון, הנושא עולה מחדש.

אילו חלילה יגיע מפגע אל קרית ספיר, מה יכולים השומרים הלא חמושים לעשות?

הרי שומר חמוש הוא שמנע את שני הפיגועים מלהיות נוראיים יותר משהיו.

אסור לדעתנו לחכות יותר. מה עוד שהמצב רק מחמיר.

מידי יום מגיעים לבתים מאות אנשים ולעיתים בו זמנית ואנו הרי רוצים אף יותר. היות המקום המרכז המובהק של כפר-סבא, היות המקום מוצף בילדים כל אלה מחיבים לדעתנו מיד, תוספת של שני שומרים חמושים בכל שעות הפעילות של הבונים.

ועוד; הורים רבים מהססים או מסרבים לשלוח את ילדיהם למקום בעיתות לחץ ואנו כנחמני שדות צריכים דוקא בימים אלה להציע להם את המקום על כל יתרונותיו גם כמקום מפיג לחצים.

אנא לטיפולך.

בברכה,

העתקים:

מר שמואל שמעוני, ע' מנכ"ל ומנהל מח' הביטחון, כאן
גב' חנה שמייע, מ"מ המנהל אדמ', כאן

14 יולי 2004

לכבוד
 מר דני וייס,
 מנהל אגף תרבות,
 כאן

שלום רב,

הנדון: מעלית לספריה

יותר ויותר מתגלה הצורך במעלית לספריה ביד לבנים.

גיל הקוראים עולה כל הזמן.

יותר ויותר קוראים מתקשים לעלות במדרגות לספריה והם מבקשים מענה וזה גובר מידי שבוע.

יש להם, בגילים (60, 70, 80) ספריה שהיא כל-כך חשובה להם, אבל קשה להם להגיע אליה.

המעלון אינו פתרון ולא רק כי לרוב אינו פועל, אלא, כי הוא מיועד רק לנכים על גבי עגלת נכים ואסור למי שמתקשה בהליכה, אך שאינם נעים בעגלה, לעלות עליו.

הבנין נבנה בסוף שנות ה-60 ועכשיו אין ברירה צריך להשלים את שאז לא נעשה ולבנות מעלית מקומת הקרקע לקומת הספריה.

בברכה,

יואל כהן

העתקים:

מר אייל יוניאן, מנכ"ל העיריה, כאן
 גב' חנה שמיע, מנהלת אדמ' אגף תרבות וקריה ספיר, כאן

15 דצמבר 2002

לכבוד
מר מיכה שורץ,
מנהל המח' לתחזוקה,
כ.א.ן.

שלום רב,

ברכות עם היכנסך לתפקיד.

הנדון: בטיחות – מתקן פיגוי לשעת חרום בספרית הילדים בבית ספר.

בהמשך להתכתבויות קודמות בנושא ושיחות שהתקיימו בנושא, טען מר זאב וואלי האחדאי על נושא הבטיחות, כי מה שקורה בספרית הילדים אינו חקין מבחינה בטיחותית והציע למר יוסי מאיר מהמס העיר שיקדם את הנושא בדחיפות.

בספרית הילדים הותקנו סולמות פיגוי שאינם ממלאים תפקידם היות ואין הספרניות מסוגלות לתפעל סולמות אלו והירידה מהם מהווה סכנה גדולה כשלעצמה. כך שבמצבם הנוכחי מתקן זה מהווה סכנה בטיחותית.

היות ופתרון זה אינו יעיל (אלא ההפך מכך) אודה לך אם תבדוק נושא זה ותטור במציאת פתרון לבעיה בזמן קשה זה.

מר אלונים המנכ"ל היוצא חזר וביקש לתת לנושא זה עדיפות עליונה.

מתקן הפיגוי אמור לשמש את קהל באי הספרייה שברובו ילדים, נועד, הוריהם וצוות העובדים.

למותר לציין שמיקום הספרייה בקרבת קניין ערים עלול להיות מטרה בימים אלו.

כנוסף, מתקבלות תלונות בכתב ובע"פ מקוראים והוריהם על העדר דרך מילוט לשעת חרום.

אנא פעולתך הדחופה.

וודה על שיכולך
ושעתוף הפעולה,

יואל כהן
מנהל הספרייה

העתקים:
מר יצחק ולי, ראש העיר, כאן
מר יוסי מאיר, מהנדס העיר, כאן
מר מנחם בן-יצחק, כאן
גב' ענת יפוח, ספרית הילדים, כאן